

Waterschap Aa en Maas

Strategienota 2006-2009

Waterschap
Aa en Maas

Voorwoord

Voor u ligt de Strategienota 2006-2009, een belangrijk intern document. Hiermee is een goede stap gezet in de harmonisatie en actualisatie van het waterbeleid voor het waterschap. Het rapport vormt de brug tussen de huidige waterbeheersplannen en het nieuwe waterbeheersplan dat eind 2009 gereed dient te zijn. Zoals u in de nota kunt lezen staan we als waterschap de komende tijd voor grote en deels nieuwe opgaven. Dit vraagt om visie, maar ook om lef, doorzettingsvermogen en daadkracht. Ik hoop dat de Strategienota voor u allen een bron van inspiratie mag zijn bij de ontwikkeling van een visie voor de toekomst. We zullen de komende periode gaan benutten om met gebundelde krachten, zowel intern als extern, daartoe te komen.

Drs. L.H.J. Verheijen
Dijkgraaf waterschap Aa en Maas

Samenvatting

Doel en strekking

Op verzoek van de waterschappen in Noord-Brabant heeft de provincie toestemming verleend tot het verlengen van de huidige waterbeheersplannen tot eind 2009. Tot die tijd is er behoefte aan een Strategienota. De Strategienota is een interne nota die dienst doet als koersbepalend document welke tevens denkkaders biedt om goed in te kunnen spelen op beleidsontwikkelingen. De Strategienota vormt het integratiekader voor de verlengde - en op onderdelen afwijkende - waterbeheersplannen. Daarnaast is het de leidraad voor de uitvoering in de komende periode. Ten slotte doet het dienst als groeidoel document om te komen tot een nieuw waterbeheersplan voor eind 2009. De nota geeft inzicht in het inhoudelijk programma waarmee het waterschap tot en met 2009 zijn doelen wil realiseren. De Strategienota bevat géén nieuw beleid met externe werking en is afgestemd op het bestuursprogramma.

Strategie

Op strategisch niveau staat de nota in het teken van visievorming en positiebepaling. Een visie voor het watersysteem voor de lange termijn zal worden ontwikkeld. Ook zal het waterschap een nieuwe positie bepalen in de veranderende maatschappij. De samenwerking in de afvalwaterketen zal parallel hieraan verder versterkt worden.

Op tactisch niveau is het opstellen van het nieuwe waterbeheersplan leidend. In het verlengde hiervan zal de komende jaren een gebiedsproces worden vormgegeven om te komen tot gedragen en realistische doelstellingen en maatregelen per deelgebied. Afstemming tussen beleid en uitvoering zal daarbij geïntensiveerd worden.

Op operationeel niveau ligt het accent de komende tijd op het versterken van de uitvoering.

Doelstellingen en opgaven

Kern van de Strategienota vormen de maatschappelijke doelstellingen op het gebied van waterbeheer. Waterschap Aa en Maas is, als verantwoordelijke voor het regionaal waterbeheer in Oost-Brabant, een van de partijen die bijdraagt aan het bereiken van deze doelstellingen. Voor het waterschap als functionele overheid vloeien uit de maatschappelijke doelen taakgerichte doelstellingen voort. Die zijn per thema uitgewerkt in activiteiten tot en met 2009. Het betreft de thema's 'veilig en woonbaar beheersgebied', 'voldoende water', 'schoon water' en 'natuurlijk water' (hoofdstuk 3 tot en met 6). Op de activiteiten die deze taakvelden overstijgen is afzonderlijk ingegaan (hoofdstuk 7). De belangrijkste opgaven voor de komende tijd zijn aan het einde van elk hoofdstuk concreet samengevat.

Maatschappelijke positionering

Het vijfde thema 'maatschappelijke positionering' gaat in op de brede maatschappelijke context waarbinnen het waterschap opereert. Het waterschap wil als waterautoriteit niet alleen op het vlak van het waterbeheer een toegankelijke, transparante en dienstvaardige overheid zijn. We willen als organisatie ook een vanzelfsprekende en prominente plaats innemen in de maatschappij. Dat vraagt om een vooruitstrevende en maatschappelijk betrokken opstelling.

De maatschappelijke rol van het waterschap moet gestalte krijgen in de taakuitoefening en de dienstverlening aan burgers en bedrijven. Daarom willen we onder meer slagvaardig zijn in de uitvoering, een betrouwbare partner zijn om mee samen te werken en een heldere boodschap uitdragen. Door open te zijn en in samenspraak beleid te ontwikkelen willen we bereiken dat onze doelstellingen eerst en vooral maatschappelijke doelstellingen zijn.

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1. INLEIDING.....	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Waarom een Strategienota?.....	9
1.3 Doelstelling.....	9
1.4 Status van de nota	10
1.5 Leeswijzer.....	10
2. MISSIE, STRATEGIE EN BELEID	11
2.1 Missie	11
2.2 Strategie op hoofdlijnen.....	11
2.2.1 Strategisch niveau: Visievorming en positiebepaling	11
2.2.2 Tactisch niveau: Naar een nieuw waterbeheersplan	13
2.2.3 Operationeel niveau: Versterken van de uitvoering.....	14
2.3 Samenvatting opgave en huiswerk	15
2.4 Overzicht beleidsdoelstellingen	15
2.5 Beleidsuitgangspunten	19
2.6 Evaluatie en bijstelling	19
3. VEILIG EN BEWOONBAAR BEHEERSGEBIED.....	21
3.1 Beleidsdoelstellingen.....	21
3.1.1 Maatschappelijke context	21
3.1.2 Veilig tegen overstroming	22
3.1.3 Regionale watersysteem op orde	23
3.2 Activiteiten waterschap	24
3.2.1 Aanleg en toetsing waterkeringen	24
3.2.2 Beheer waterkeringen.....	25
3.2.3 Onderhoud waterkeringen	25
3.2.4 Wateropgaven	26
3.3 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	28
4. VOLDOENDE WATER.....	29
4.1 Beleidsdoelstellingen.....	29
4.1.1 Maatschappelijke context	29
4.1.2 Het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem	29
4.2 Activiteiten waterschap	30
4.2.1 Inrichting watersysteem.....	30
4.2.2 Beheerinstrumenten watersysteem.....	31
4.2.3 Beheer hoeveelheid water.....	32
4.2.4 Reguleren activiteiten derden.....	33
4.2.5 Onderhoud watersysteem	34
4.2.6 Grondwaterbeheer	34
4.3 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	35

5. SCHOON WATER	37
5.1 Beleidsdoelstellingen.....	38
5.1.1 Maatschappelijke context.....	38
5.1.2 Goede chemische toestand.....	39
5.1.3 Chemische component van goed ecologisch potentieel	40
5.2 Activiteiten waterschap (taakgerichte doelstellingen)	40
5.2.1 Verwijderen van vervuilde waterbodems	40
5.2.2 Transporteren en zuiveren van afvalwater	41
5.2.3 Emissiereductie derden.....	43
5.2.4 Diffuse bronnen	45
5.3 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	46
6. NATUURLIJK WATER.....	47
6.1 Beleidsdoelstellingen.....	47
6.1.1 Maatschappelijke context.....	47
6.1.2 Goed ecologisch potentieel	48
6.1.3 Ontsnippering	48
6.2 Activiteiten waterschap	49
6.2.1 Inrichting watersysteem.....	49
6.2.2 Beheer watersysteem	51
6.2.3 Ecologische verbindingzones.....	51
6.3 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	52
7. OVERSTIJGENDE ACTIVITEITEN	53
7.1 Beleidsdoelstellingen.....	53
7.1.1 Beleidsplannen.....	53
7.1.2 Calamiteitenplannen en bestrijding	54
7.1.3 Plannen derden.....	55
7.1.4 Monitoring	56
7.1.5 Verwante belangen	56
7.2 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	57
8. MAATSCHAPPELIJKE POSITIONERING.....	58
8.1 Maatschappelijke ontwikkelingen	58
8.2 De waterautoriteit	59
8.2.1 Versterking van de uitvoering.....	59
8.2.2 Samenwerken	60
8.2.3 Externe communicatie	60
8.2.4 Interactieve beleidsvorming	61
8.2.5 Vergroten transparantie.....	61
8.2.6 Deregulering en vermindering administratieve lasten.....	62
8.2.7 Maatschappelijke betrokkenheid	62
8.3 Samenvatting opgaven en huiswerk.....	63

Inleiding

In dit hoofdstuk is er aandacht voor het hoe en waarom van de Strategienota zelf. Het stuk dat voor u ligt bevat geen nieuw beleid met externe werking. Ook gaat het niet in op de verdere organisatieontwikkeling. Toch kan de Strategienota 2006-2009 een belangrijke rol vervullen. Enerzijds als koersbepalend document voor nieuw beleid. Anderzijds als inspiratiebron in een nog jonge organisatie.

1.1 Aanleiding

Eén aanleiding voor het opstellen van een Strategienota 2006-2009 is de vorming van een nieuwe organisatie. Waterschap Aa en Maas is op 1 januari ontstaan uit een fusie van waterschap De Maaskant en waterschap De Aa. De andere aanleiding is het uitstel van een nieuw waterbeheersplan. Het beleid van het waterschap is vastgelegd in een waterbeheersplan. Dit is overeenkomstig de Wet op de waterhuishouding. In dit plan geeft het waterschap de koers, de voorgenomen inspanningen en de (financiële en personele) consequenties daarvan aan voor een periode van vier jaar. Het plan is een leidraad voor de eigen organisatie. Daarnaast geeft het voor de buitenwacht aan wat men van het waterschap kan verwachten.

Een nieuw waterbeheersplan zou oorspronkelijk ingaan per 1 januari 2007. Er zijn meerdere redenen om van deze termijn af te wijken:

- De Nederlandse uitwerking van de Europese Kaderrichtlijn water vraagt om een nieuw waterbeheersplan (in te bedden in een stroomgebiedbeheersplan) per eind 2009.
- De beleidsconsequenties van de Kaderrichtlijn water zijn pas begin 2008 bekend. Daarom kunnen ze niet worden meegenomen in een nieuw waterbeheersplan.
- De noodzaak voor het opstellen van een nieuw waterbeheersplan is momenteel beperkt omdat veel van de activiteiten van het waterschap voor de komende jaren al vastgelegd zijn in de reconstructieplannen en in de gemeentelijke waterplannen.

De waterschappen in Noord-Brabant hebben daarom gezamenlijk aan de provincie gevraagd om de huidige waterbeheersplannen te verlengen tot eind 2009. De provincie heeft dit verzoek gehonoreerd.

1.2 Waarom een Strategienota?

Ondanks de verlenging van de bestaande waterbeheersplannen, is er behoefte aan een richtinggevend document voor de nieuwe organisatie. Dit heeft drie redenen:

- Het huidige beleid van de fusiepartners is ongewijzigd voor hun gebiedsdelen overgenomen. Hierbij is er echter sprake van verschil op onderdelen.
- Momenteel ontbreekt een koersbepalend document waarin nieuwe ontwikkelingen (zie Intermezzo) een plek kunnen krijgen. Dit bemoeilijkt het slagvaardig inspelen op nieuwe beleidsontwikkelingen.
- Er bestaat een toenemende behoefte aan haalbare en afrekenbare beleidsdoelstellingen. Dit komt door de resultaatverplichting van de Kaderrichtlijn water én de maatschappelijke roep om meer transparantie van overheden. De doelstellingen uit de huidige waterbeheersplannen voldoen hier slechts in beperkte mate aan.

Intermezzo gewijzigde opgaven

Kaderrichtlijn water

Het watersysteem moet in 2015 voldoen aan het goede ecologische potentieel en aan de goede chemische toestand.

Nationaal Bestuursakkoord Water

In 2015 moet het watersysteem hydrologisch gezien op orde zijn, waarbij rekening wordt gehouden met de verwachte klimatologische ontwikkelingen. Het waterschap moet de komende jaren het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem (GGOR) uitwerken en realiseren. Dit in nauwe samenwerking met de regio.

Waterwet

De ontwerp-Waterwet voorziet erin dat het waterschap beheerder wordt van het ondiepe grondwater in het landelijk gebied. De vergunningverlening voor de indirecte lozingen gaat over van waterschap naar gemeenten.

Waterschapswet

De waterschapswet voorziet in een aanpassing van de belastingheffing naar een integrale watersysteemomslag en een zuiveringsheffing.

De concrete maatregelen en de financiële consequenties van de nieuwe opgaven zijn op dit moment nog niet volledig in beeld. Of de nieuwe opgaven tariefconsequenties hebben en in welke mate wordt uiterlijk eind 2008 duidelijk.

1.3 Doelstelling

De doelstelling van deze Strategienota is drieledig.

Ten eerste geeft de Strategienota vorm aan de integratie van beleid en doelstellingen van de beide verlengde waterbeheersplannen waarbij ook de tot op heden vastgestelde beleidsproducten van het nieuwe waterschap een plek krijgen.

Ten tweede kondigt de Strategienota de formulering van nieuw beleid aan. De Strategienota bevat dus géén nieuw beleid met externe werking. Het belang van verdere beleidsontwikkeling is inzichtelijk gemaakt in de vorm van huiswerkopgaven.

Ten derde is de Strategienota de leidraad voor de uitvoering in de komende periode en is een ingrediënt van het nieuwe waterbeheersplan. In die zin moet de Strategienota zeker ook een inspiratiebron vormen.

1.4 Status van de nota

De Strategienota is een interne nota ter overbrugging van de huidige waterbeheersplannen naar het nieuwe waterbeheersplan dat eind 2009 gereed dient te zijn. Met de nota is het beleid van de voormalige waterschappen geïntegreerd en beschikt het waterschap over een goed denkkader en groeidocument om te komen tot een nieuw waterbeheersplan. De nota geeft inzicht in het inhoudelijk programma waarmee het waterschap van 2006 tot en met 2009 een bijdrage zal leveren aan het realiseren van de doelen. Formele besluitvorming over het inhoudelijk programma zal plaatsvinden via de jaarlijkse begrotingscyclus van voorjaarsnota, beleidsbegroting en beheersbegroting of via afzonderlijke voorstellen.

Zoals gezegd: de Strategienota bevat géén nieuw beleid met externe werking. Het stuk vormt wel een goede basis voor beleidsimplementatie en verdere beleidsontwikkeling. In die zin moet de Strategienota inspireren en enthousiasmeren. Ook gaat de Strategienota niet in op de verdere organisatieontwikkeling. De doorvertaling van de inhoud naar de organisatie krijgt vorm via sectorplannen. Bij het opstellen van de Strategienota is rekening gehouden met de doelstellingen en uitgangspunten uit het bestuursprogramma van 2005. De Strategienota vormt, samen met het bestuursprogramma, de leidraad voor het bestuur en ambtelijke organisatie voor de komende jaren.

1.5 Leeswijzer

We hebben gekozen voor een opzet waarbij - vanuit de hoofddoelstelling - de bijbehorende taakgerichte doelstellingen zijn benoemd en nader uitgewerkt. In hoofdstuk 2 worden missie, strategie en beleid van het waterschap Aa en Maas op hoofdlijnen uiteengezet.

In hoofdstuk 3 tot en met 6 maken we een doorvertaling van de missie (of hoofddoelstelling) naar taakgerichte doelstellingen en activiteiten. Dit gebeurt aan de hand van de vaste thema's 'veilig en woonbaar beheersgebied', 'voldoende water', 'schoon water' en 'natuurlijk water'. Hoofdstuk 7 geeft een beschrijving van de overstijgende doelstellingen en activiteiten. In hoofdstuk 8 is tenslotte de positionering van het waterschap in de maatschappij omschreven. Per hoofdstuk zijn in de paragraaf "samenvatting opgaven en huiswerk" de activiteiten benoemd die uitgevoerd worden tijdens de plantermijn van de Strategienota (opgaven) en wordt inzicht gegeven in de beleidsbeslissingsdocumenten die nog aan het bestuur voorgelegd zullen worden (huiswerk). Om de bestuurlijke besluiten in de tekst goed herkenbaar te maken, zijn deze in tekstvakken gezet.

Missie, Strategie en Beleid

2

In dit hoofdstuk is er aandacht voor de missie, en de strategie en beleid op hoofdlijnen. Als functionele overheid geeft het waterschap invulling aan de maatschappelijke doelstellingen op het vlak van waterbeheer. Dat leidt tot een reeks concrete beleidsdoelstellingen, die verderop in dit hoofdstuk aan de orde zijn.

2.1 Missie

Het waterschap is verantwoordelijk voor het regionaal waterbeheer in Oost-Brabant. Onze missie als functionele overheid luidt als volgt:

Het ontwikkelen, beheren en in stand houden van gezonde en veerkrachtige watersystemen, die ruimte bieden aan een duurzaam gebruik voor mens, dier, plant in het gebied, waarbij de veiligheid is gewaarborgd en met een open oog voor economische aspecten.

2.2 Strategie op hoofdlijnen

Om deze missie te realiseren hanteert het waterschap voor de komende periode de volgende strategie. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in een strategisch, tactisch en operationeel niveau.

2.2.1 Strategisch niveau: Visievorming en positiebepaling

Het maatschappelijk krachtenveld waarin het waterschap opereert is momenteel volop in beweging. Toekomstige wijzigingen in wetgeving en takenpakket en maatschappelijke beleidsdoelstellingen die nog nader uitgewerkt dienen te worden, vragen om een duidelijke lange termijn visie en duidelijkheid over de rol die het waterschap in het maatschappelijk proces wil spelen. De aanpak op strategisch niveau staat daarom vooral in het teken van visievorming en positiebepaling. Hierbij zijn als speerpunt benoemd:

- Ontwikkelen van een visie hoe het watersysteem er op lange termijn uit moet zien.
- Bepalen van de positie van het waterschap in het maatschappelijk speelveld.
- De samenwerking in de afvalwaterketen verder inhoud geven.

Visievorming

In de veranderende maatschappelijk context acht het waterschap het van groot belang om als waterautoriteit een eigen visie te hebben over hoe het watersysteem er op de lange termijn uit dient te zien. Een dergelijke visie geeft richting aan de toekomstige beleidsontwikkelingen en biedt houvast voor het nieuwe waterbeheersplan. De visie dient een zodanig kader voor handelen te zijn dat het waterschap flexibel kan reageren op een veranderende omgeving.

Positiebepaling

Nieuwe doelstellingen en een veranderende wetgeving (zoals de Waterwet en nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening) vragen wellicht een andere invulling van de rol als waterschap. Bovendien is de verwachting dat waterbeheer beleidsdoelstellingen de komende tijd in toenemende mate geïntegreerd zullen worden met die van belendende beleidsterreinen ruimtelijke ordening en milieu. Mogelijk dienen daarom nieuwe allianties te worden gesloten om als waterschap doeltreffende te kunnen blijven. Om die redenen zal het waterschap een nieuwe positie bepalen in het maatschappelijk speelveld. Ook het principiële vraagstuk met betrekking tot het vergunnen van eigen werkzaamheden zal hierin meegenomen worden. Het waterschap zal ter bepaling van de positie de verschillende belanghebbenden en partners consulteren.

Samenwerking in de afvalwaterketen

Het waterschap beschouwt de afvalwaterketen als één geheel. Gelet op het vele geld dat in de afvalwaterketen omgaat, ziet het waterschap het beheersen van de kosten als een belangrijke, op zichzelf staande, maatschappelijke doelstelling. Een nauwe samenwerking met de gemeenten is essentieel om deze doelstelling waar te kunnen maken. Afgelopen periode is het waterschap reeds gestart om de samenwerking met de gemeenten in de afvalwaterketen vorm en inhoud te geven. Het waterschap zal deze samenwerking de komende tijd verder invulling geven en uitbouwen. Hierbij zullen de gezamenlijke doelstellingen nader vorm krijgen.

Het waterschap gaat een lange termijn visie opstellen voor het watersysteem. Ook zal het waterschap zijn maatschappelijke positie gaan bepalen. Dit zal in de tweede helft van 2006 / eerste helft 2007 onder andere plaatsvinden aan de hand van:

- Een extern onderzoek naar de verwachtingen van de maatschappij. Hiervoor wordt in de tweede helft van 2006 een enquête onder externe partijen uitgevoerd.
- Uitgebreide interne bestuurlijk discussie ter bepaling van de positie die het waterschap in de maatschappij gaat innemen (begin 2007).
- Een interne inhoudelijke discussie over het watersysteem van de toekomst.

Uit deze lange termijn visie worden de doelen bepaald voor het nieuwe waterbeheersplan. Voor dit proces zal samenwerking worden gezocht met de overige Brabantse waterschappen.

Voor het vergunnen en handhaven van eigen werken gaan we na in hoeverre het zinvol is om dit aan een derde partij over te dragen. Dit uit het oogpunt van het scheiden van uitvoering en bevoegd gezag.

2.2.2 Tactisch niveau: Naar een nieuw waterbeheersplan

De komende periode staat in het teken van het nader uitwerken van de maatschappelijke beleidsdoelstellingen op het vlak van waterbeheer (KRW, GGOR en NBW). Tot op heden wordt dit nog vormgegeven in een aantal afzonderlijke trajecten. Het waterschap is doordrongen van het belang om deze trajecten ten behoeve van het nieuwe waterbeheersplan te synchroniseren en te integreren. Hiermee wordt ook een belangrijke basis gelegd voor het gebiedsproces dat het waterschap de komende jaren vorm dient te geven. Om te voorkomen dat tijdens dit proces de planvorming voor de uitvoering uit de pas gaat lopen met de beleidsontwikkelingen, is een intensievere afstemming tussen beleid en uitvoering gewenst. Het waterschap ziet daarom de volgende activiteiten als speerpunt:

- Opstellen van een nieuw waterbeheersplan.
- Vormgeven van een gezamenlijk gebiedsproces.
- Afstemming in de planvorming.

Nieuw waterbeheersplan

De komende tijd zullen beleidsdoelstellingen voor een veilig en woonbaar beheersgebied en voor voldoende-, schoon- en natuurlijk water, inclusief de maatregelen die hier uit voortvloeien, nader uitgewerkt worden. Hierbij is een zekere beleidsvrijheid aanwezig. De nadere uitwerking gebeurt op iteratieve wijze waarbij mede op basis van een kosten en baten analyse een optimum wordt gezocht. Gelet op de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding zal de nadere uitwerking op integrale wijze plaatsvinden. Waar nodig zullen de thema's verder worden uitgediept. Hiermee ontstaat een samenhangend geheel van beleidsdoelstellingen en maatregelpakketten. Omdat het verder vormgeven van doelstellingen en maatregelpakketten nu nog afzonderlijke trajecten zijn, is synchronisatie en integratie noodzakelijk. Dit kan inhouden dat het tijdsplan van bestaande (landelijke) afspraken wellicht moeten worden herzien.

In de huidige waterbeheersplannen zijn de beleidsdoelstelling onvoldoende doorvertaald naar de bedrijfsvoering. Hierdoor sluit de organisatie ontwikkeling onvoldoende aan op de te bereiken beleidsdoelstellingen. Voor het nieuwe waterbeheersplan heeft het waterschap de ambitie om parallel een bedrijfsplan op te stellen. In het bedrijfsplan geeft het waterschap inzicht op welke wijze de organisatie zich zal doorontwikkelen om de beleidsdoelstelling slagvaardig te kunnen realiseren.

Gebiedsproces

Om te komen tot realistische beleidsdoelstellingen en gedragen maatregelpakketten zullen alle belanghebbenden actief bij de beleidsontwikkelingen betrokken worden in de vorm van een gebiedsproces. Niet watergerelateerde doelstellingen en maatregelen zullen, zoals eerder geschetst, hierin meegenomen worden. Het waterschap ziet als waterautoriteit een belangrijke rol voor zichzelf weggelegd in het vormgeven van het gebiedsproces. Deze rol zal in het proces van positiebepaling nader gestalte krijgen. Voor zover nu kan worden overzien zal het gebiedsproces bestaan uit een globale analyse in 2007 ten behoeve van het nieuwe waterbeheersplan gevolgd door een gedetailleerde gebiedsuitwerking per deelgebied. Deze gedetailleerde uitwerking zal over de periode 2007 tot en met 2010 plaatsvinden.

Afstemming

Voor een goed samenspel tussen beleid en uitvoering is een continue afstemming van belang. Nu met de huidige beleidsontwikkelingen de beleidskaders voor de nabije toekomst minder duidelijk zijn, is het gevaar aanwezig dat de planvorming wordt ingehaald door nieuwe beleidsontwikkelingen.

Een intensivering van de afstemming dient te voorkomen dat planvorming en uitvoering wordt vertraagd of dat spijmaatregelen worden uitgevoerd.

In de tweede helft van 2006 worden de beleidsbepalende processen in relatie tot Kaderrichtlijn Water (KRW), Gewest Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) en Regionale en Stedelijke Wateropgaven (NBW), gesynchroniseerd en waar nodig uitgediept.

Het nieuwe waterbeheersplan wordt geflankeerd met een bedrijfsvoeringplan. In de voorbereiding van het waterbeheersplan zal deze mede op basis van de voorjaarsnota 2007 en 2008 vorm krijgen.

2.2.3 Operationeel niveau: Versterken van de uitvoering

Ten aanzien van de reguliere taken die het waterschap uitvoert, wenst het waterschap gezien te worden als een slagvaardige en professionele partij die zijn zaakjes goed op orde heeft. Ook wil het waterschap bij het uitvoeren van zijn taken bekend staan als een betrouwbaar partner. Beide dragen bij aan een goede uitgangspositie van het waterschap in de zich wijzigende maatschappelijke context. Het waterschap kiest om die reden voor een versterking van de uitvoering. Hierbij zijn de volgende activiteiten als speerpunt benoemd:

- Op niveau brengen van de reguliere beheerstaken.
- Op orde brengen van het gegevensbeheer.
- Nakomen van reeds gemaakte afspraken over de herinrichting van het watersysteem.
- Praktisch invulling geven aan de samenwerking in de afvalwaterketen door middel van Optimalisatiestudies Afvalwaterketen (OAS)

Reguliere beheerstaken

Reguliere beheertaken zullen adequaat worden opgepakt waarbij een verdere professionalisering van beheer en onderhoud vorm zal krijgen. Daar waar door omstandigheden de afgelopen jaren achterstanden zijn ontstaan, zullen deze kordaat worden weggewerkt. Zo is het waterschap inmiddels gestart met het wegwerken van de baggerachterstanden. Het zuiveringsrendement van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) zal worden verbeterd.

Gegevensbeheer

De beschikbaarheid van kwalitatief goede basisgegevens van watersysteem en afvalwaterketen, inclusief de knowhow en faciliteiten om deze gegevens tot bruikbare informatie te verwerken, vormt de essentiële basis voor een professionele taakuitoefening. In de huidige situatie is de beschikbaarheid van goede ontwerp- en beheergegevens van de (natte) infrastructuur onder de maat. Een inhaalslag zal worden gemaakt voor de legger en beheerregisters watersysteem en keringen en de basisgegevens voor het transporteren en zuiveren van afvalwater. Het verder uitbouwen van de knowhow en het verder automatiseren van het gegevensbeheer zal eveneens bijdragen aan het vergroten van de slagvaardigheid en professionalisering van de organisatie.

Herinrichting van het watersysteem

De huidige ambities van het waterschap ten aanzien van het op orde krijgen van het watersysteem (in belangrijke mate ondergebracht in het uitvoeringsprogramma van de Reconstructie) zijn hoog.

Geconstateerd wordt dat het tempo van uitvoering achter blijft bij de bestuurlijk gemaakte afspraken. Extra capaciteit zal hiervoor worden ingezet. Bovendien zal een kwaliteitsimpuls plaatsvinden om slagvaardiger invulling aan de gemaakte afspraken te kunnen geven.

Optimalisatiestudies

Het waterschap ziet de optimalisatiestudies als een eerste stap en als een belangrijke drijvende kracht in het nader gestalte geven aan de samenwerking in de afvalwaterketen. In 2006 is een start gemaakt met de studies. Ambities is om de studies eind 2010 afgerond te hebben voor alle rwzi-verzorgingsgebieden. De opgaven die volgen uit het bovenstaande zijn opgenomen in de themahoofdstukken.

Reguliere beheerstaken worden op niveau gebracht:

- Realisatie van een inhaalslag wat betreft gegevensbeheer (automatiseren legger en beheerregister).
- Realisatie van een inhaalslag op het gebied van onderhoud van waterlopen (waaronder het wegwerken van baggerachterstanden) en het zuiveren van afvalwater.

2.3 Samenvatting opgave en huiswerk

Tabel 2.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor strategie op hoofdlijnen

	Huiswerk	Jaartal
H2.1	Opstellen lange termijn visie voor het watersysteem en bepalen maatschappelijke positie van het waterschap	2007
H2.2	Standpunt bepalen over het door derden uit laten voeren van vergunningverlening en handhaving bij eigen werken	2008
H2.3	Synchroniseren en integreren beleidsprocessen (KRW, NBW, GGOR)	2006
H2.4	Opstellen bedrijfsvoeringsplan ter flankering van waterbeheersplan	2009

2.4 Overzicht beleidsdoelstellingen

Het waterschap geeft als functionele overheid invulling aan de maatschappelijke doelstellingen op het vlak van waterbeheer. Die doelstellingen zijn gesteld door Provincie, Rijk en Europese Unie. Het waterschap staat voor een viertal doelstellingen vanuit een maatschappelijke oriëntatie:

- Veilig en bewoonbaar beheersgebied.
- Voldoende water.
- Schoon water.
- Natuurlijk water.

Het waterschap staat er niet alleen voor. Ook rijksoverheid, regionale en lokale overheden, het bedrijfsleven en particulieren moeten hun steentje bijdragen om de genoemde doelstellingen te realiseren. Deze Strategienota geeft inzicht op welke manier en in welke mate het waterschap een bijdrage levert aan het bereiken van de maatschappelijke doelstellingen. De maatschappelijke doelstellingen en de taakgerichte doelstellingen die hieruit voortvloeien voor het waterschap zijn weergegeven in tabel 2.3. Een uitwerking van deze doelstellingen naar activiteiten is terug te vinden in de hoofdstukken 3 tot en met 7 van deze nota.

Tabel 2.4: Overzicht van de doorvertaling van de maatschappelijke doelstellingen op het vlak van waterbeheer naar taakgerichte doelstellingen voor het waterschap en hoofdactiviteiten)

<p>VEILIG EN BEWOONBAAR maatschappelijke doelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het beheersgebied is veilig tegen overstromingen door de Maas. • Het regionale watersysteem is zodanig op orde dat wordt voldaan aan de basisnormen voor wateroverlast. 	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen. • Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor de waterkeringen. • Waterkeringen zijn blijvend in goede staat. • Activiteiten rond waterkeringen tasten de veiligheid niet aan. • Het regionale watersysteem voldoet in 2015 aan de basisnormen. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten waterkeringen • Beheersinstrumenten waterkeringen • Onderhouden waterkeringen • Vergunningverlening en handhaving keur • Inrichting watersysteem
<p>VOLDOENDE WATER maatschappelijke doelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inrichting en het beheer van het watersysteem is zodanig dat wordt voldaan aan het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem. 	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • De inrichting van het watersysteem vormt een goede randvoorwaarde om te kunnen voldoen aan GGOR. • Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor het watersysteem. • Waterpeilen worden in overeenstemming met GGOR beheerd. • Activiteiten op en rond het watersysteem tasten het functioneren van het systeem niet aan. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten watersysteem • Beheersinstrumenten watersysteem • Peilbeheer • Vergunningverlening en handhaving keur

<p>SCHOON WATER maatschappelijke doelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle oppervlaktewateren voldoen in 2015 aan de goede chemische toestand. • De waterkwaliteit vormt in 2015 geen beletsel voor het behalen van het goed ecologisch potentieel. 	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het watersysteem wordt blijvend in goede staat gehouden. • De waterbodems zijn zodanig schoon dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel. • De afvalwaterketen wordt zodanig beheerd dat de emissies naar oppervlaktewater geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel. • Lozingen op oppervlaktewateren zijn zodanig beperkt dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel. • Diffuse verontreinigingen die het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel in de weg staan, worden door het waterschap bij de juiste partijen geadresseerd. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderhouden watersysteem • Onderhoud watersysteem • Transporteren en zuiveren van afvalwater • Vergunningverlening en handhaving Wvo • Adresseren diffuse bronnen activiteiten
<p>NATUURLIJK WATER maatschappelijke doelen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle oppervlaktewateren voldoen aan het goed ecologisch potentieel. • Waterlopen met een functie EVZ zijn zodanig ingericht en worden zodanig beheerd dat de verspreiding en uitwisseling van doelsoorten tussen bestaande en toekomstige natuurgebieden mogelijk is. 	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het watersysteem is zodanig ingericht dat wordt voldaan aan de hydromorfologische randvoorwaarden van het goed ecologisch potentieel. • Waterlopen worden zodanig beheerd dat dit geen afbreuk doet aan het goed ecologisch potentieel. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten watersysteem • Beheren watersysteem

<p>NATUURLIJK WATER</p>	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waterlopen met een functie (EVZ) zijn zodanig ingericht en worden zodanig beheerd dat de verspreiding en uitwisseling van soorten tussen bestaande en toekomstige natuurgebieden mogelijk is. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inrichten ecologische verbindingzones (EVZ)
<p>OVERSTIJGENDE ACTIVITEITEN maatschappelijke doelen Niet van toepassing</p>	<p>taakgerichte doelstellingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het waterschap communiceert gericht naar doelgroepen en vergroot bij deze doelgroepen de bekendheid met het werk van het waterschap. • Belastingplichtigen worden juist en zo volledig mogelijk in de heffing betrokken. Belastingen worden tijdig en zo volledig mogelijk geïnd. • Het waterschap beschikt over actuele en integrale beleidsplannen. • Het waterschap beschikt over actuele calamiteitenplannen en handelt hier adequaat naar. • Het waterschap behartigt waterbeheerbelangen (als maatschappelijk belang) in plannen van derden goed. • Het waterschap beschikt over een actueel meetprogramma om beleidsdoelstellingen te kunnen toetsen. • Voor zover de uitoefening van de taken het toelaat, biedt het waterschap ruimte voor medegebruik van het watersysteem en de waterkeringen. 	<p>hoofdactiviteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuur en externe communicatie • Heffing en invordering • Beleidsvorming • Calamiteitenbestrijding • Beleidsbeïnvloeding • Monitoring • Beheren watersysteem en waterkeringen

2.5 Beleidsuitgangspunten

Naast voornoemde beleidsonderwerpen hanteren we ook algemene beleidsuitgangspunten en principes. Deze worden in onderstaande tekst omschreven.

Integrale aanpak

Voor het bereiken van de maatschappelijke waterbeheerdoelstellingen hanteert het waterschap een integrale benadering. Hierbij staat de onderlinge samenhang tussen grondwatersysteem, oppervlakte-watersysteem en afvalwaterketen centraal.

Meervoudig ruimtegebruik

Voor een duurzaam en veerkrachtig watersysteem is het essentieel om te beschikken over voldoende ruimte voor water. Gelet op het ruimtegebrek in Nederland is het waterschap voorstander van meervoudig ruimtegebruik. Dit kan door functies te combineren.

Water als ordenend principe

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet het aspect water als ordenend principe evenwichtig meegenomen worden in de besluitvorming. Het waterschap zal het belang van water door middel van het watertoetsproces inbrengen.

Natuurlijke processen zijn leidend

Het waterschap sluit bij nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk aan op natuurlijke processen. Dit om te komen tot een duurzaam en veerkrachtig watersysteem (watersysteem benadering) en tot een optimaal beheer van de afvalwaterketen (afvalwaterketen benadering). Het waterschap hanteert hierbij de tritsen vasthouden-bergen-afvoeren en schoonhouden-scheiden-zuiveren.

Niet afwentelen

Problemen gerelateerd aan het watersysteem en de waterketen wentelen we niet af op andere beheerders en andere milieucompartimenten. Ze worden niet verplaatst over de grenzen van het beheersgebied of afgewenteld op toekomstige generaties.

Streven naar oplossingen met de laagste maatschappelijke kosten

Oplossingen tegen de laagst maatschappelijke kosten hebben de voorkeur.

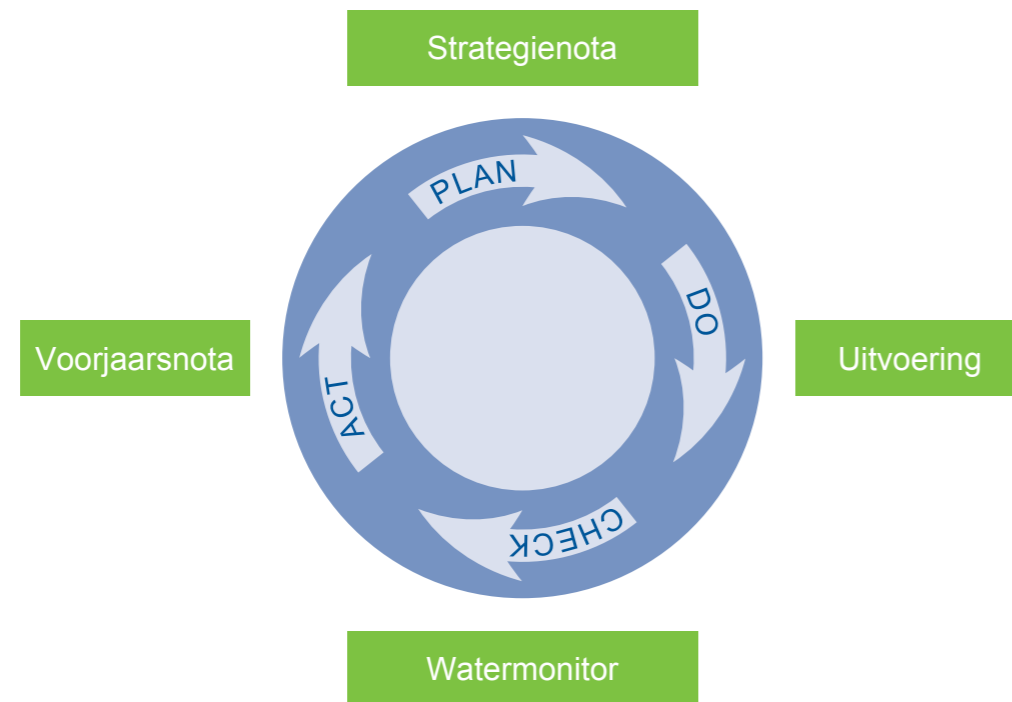
2.6 Evaluatie en bijstelling

Via de watermonitor evalueren we jaarlijks de voortgang van de activiteiten en de mate van doelrealisatie. Nieuwe inzichten als gevolg van beleidsontwikkeling en beleidsimplementatie krijgt het bestuur via de Voorjaarsnota ter besluitvorming voorgelegd. Dat geldt ook voor eventueel noodzakelijk geachte bijstellingen die voortvloeien uit de evaluatie. De positie van genoemde instrumenten in de PDCA-cyclus is weergegeven in figuur 2.4. De Strategienota is een ingrediënt van het nieuwe waterbeheersplan. Op dit moment is het nog niet mogelijk om overal een duidelijke effectrelatie te leggen tussen de hoofd-doelstellingen en de resultaten van de daaruit voortvloeiende activiteiten. De komende jaren wordt dat anders. Hierdoor neemt de gewenste transparantie tussen taken, doelstellingen, activiteiten en kosten verder toe.

Veilig en bewoonbaar beheersgebied

3

Figuur 2.5: Strategienota, de watermonitor en de voorjaarsnota in relatie tot de PDCA-cyclus.

In hoofdstuk 3 tot en met 6 staan de maatschappelijke doelstellingen nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk gaat over de rol van het waterschap bij het bereiken van de maatschappelijke doelstellingen voor veiligheid tegen overstromingen door de Maas en wateroverlast vanuit het regionale watersysteem. De veiligheid en bescherming tegen wateroverlast wordt geboden door enerzijds een goede uitvoering van de waterkeringbeheerstaak. Anderzijds moet worden voldaan aan de opgaven voor het watersysteem.

3.1 Beleidsdoelstellingen

3.1.1 Maatschappelijke context

De maatschappelijke doelstellingen met betrekking tot een veilig en bewoonbaar beheersgebied zijn:

Het beheersgebied is veilig tegen overstromingen door de Maas.

Het regionale watersysteem is zodanig op orde dat wordt voldaan aan de basisnormen voor wateroverlast.

De rol van het waterschap bij het bereiken van deze maatschappelijke doelstellingen is groot. Zeker als je het vergelijkt met andere doelstellingen, bijvoorbeeld die bij schoon en natuurlijk water. Het waterschap is in dit geval niet alleen uitvoerder. Als regionale waterautoriteit leveren we ook een bijdrage aan de maatschappelijke discussie over normeringen voor veiligheid en overlast.

De maatschappelijke doelstellingen leiden tot de volgende taakgerichte doelstellingen:

- De waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.
- Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor de waterkeringen.
- Activiteiten rond waterkeringen tasten de veiligheid niet aan.
- Waterkeringen zijn blijvend in goede staat.
- Het regionale watersysteem voldoet in 2015 aan de basisnormen.

3.1.2 Veilig tegen overstroming

Het beheersgebied is veilig tegen overstromingen door de Maas.

De primaire waterkeringen van dijkkring 36 zijn van groot belang om deze doelstelling te realiseren. Naast dijkkring 36 Land van Heusden/De Maaskant beheert het waterschap ook dijkkring 36a Keent en dijkkring 58 Kade Groeningen/Luinbeek. De regionale waterkeringen kunnen - als zij de dijkkring in compartimenten verdelen - aan de realisatie van deze doelstelling bijdragen. Keringen langs regionale waterlopen zijn van nut om de maatschappelijke doelstelling voor wateroverlast te bereiken. Uit praktische overwegingen gaan we in deze paragraaf in op beide typen regionale keringen.

Veiligheid dijkkring

Na de verbetering van de primaire waterkeringen in het kader van het Deltaplan Grote Rivieren voldoen deze waterkeringen voor het eerst sinds decennia aan de wettelijke norm. De kans op overstroming van het beheersgebied door de Maas is kleiner dan ooit. Toch staat ter discussie of de maatschappelijke veiligheidsdoelstelling daarmee afdoende is geborgd.

Op grond van het langlopende onderzoek naar overstromingskansen en risico's (VNK) is het Rijk in 2006 de landelijke discussie gestart over Waterveiligheid in de 21e eeuw (WV21). De kernvraag daarbij is of we voldoende rekening houden met de gevolgen van overstromingen. Door de bevolkingsgroei en investeringen zijn die de afgelopen decennia steeds verstrekkender geworden. Volgens VNK en de RIVM-studie 'Risico's in bedijkte termen' is het risico van overstroming voor dijkkring 36 groot ten opzichte van de meeste andere dijkkringen. Overstromingsrisico's zijn te verkleinen door de norm te verhogen (kansreductie) of door het beperken van de gevolgen van een overstroming (effectreductie). Het laatste kan bijvoorbeeld door tijdige evacuatie of het compartimenteren van dijkkringen, waardoor het overstromde gebied beperkt kan blijven tot een deel van de dijkkring. Beide typen maatregelen zijn verkend in de RBSO-studie. Daarin heeft het Rijk voor het rivierengebied onderzocht hoe het restrisico voor dijkkringen die aan de wettelijke norm voldoen verder kan worden verkleind. Dijkkring 36 is het enige gebied waarvoor alle RBSO-opties perspectief bieden. Daartoe behoren de aanleg van een compartimenteringsdijk ten oosten van 's-Hertogenbosch en een regionale variant dijkversterking gecombineerd met maatregelen in de rivier.

Het waterschap neemt actief deel aan landelijke discussies in het kader van RBSO en WV21. Daarin behartigt het waterschap het belang van een adequate bescherming van de regio tegen overstromingen.

Regionale waterkeringen

Het huidige stelsel van regionale keringen in het beheersgebied is aan actualisatie toe. De provincies en waterschappen maken gezamenlijk een inhaalslag om de regionale keringen in 2020 op orde te hebben en te houden.

De dijken langs regionale waterlopen en de compartimenteringsdijken zijn de belangrijkste typen niet-primaire waterkeringen in het beheersgebied van Aa en Maas. Op dit moment bestaan er nog geen normen voor deze keringen. Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Unie van waterschappen hebben gezamenlijk een Ontwikkelings-programma Regionale Keringen ontwikkeld. In dit kader stellen provincies

en waterschappen - daarbij ondersteund door STOWA - in 2006 en 2007 leidraden op voor normering, toetsing, ontwerp, handhaving, beheer en onderhoud. De provincies zijn verantwoordelijk voor de aanwijzing van regionale keringen in 2006 en de vaststelling van normen in 2007. Het waterschap wordt als beheerder met de consequenties van aanwijzing en normering geconfronteerd. Daarom willen we samen met de provincie nut en noodzaak van regionale keringen in het beheersgebied onderzoeken, voordat de provincie tot aanwijzing overgaat.

3.1.3 Regionale watersysteem op orde

Het regionale watersysteem is zodanig op orde dat wordt voldaan aan de basisnormen voor wateroverlast.

Deze maatschappelijke doelstelling vloeit direct voort uit de afspraken die de waterschappen met andere overheden hebben gemaakt in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). Het 'op orde zijn van het watersysteem' betekent dat wateroverlast als gevolg van inundatie zoveel mogelijk wordt voorkomen. Om dit concreet te maken is een uniform normenstelsel bepaald: de zogenaamde werknormen. De werknormen geven aan hoe vaak wateroverlast op mag treden bij verschillende vormen van grondgebruik. Voor het gehele beheersgebied is de voorlopige wateropgave vastgesteld op basis van de werknormen.

Het is te verwachten dat de werknormen als landelijke basisnormen gaan gelden. In deze constructie kan de provincie - in een zogenaamd gebiedsproces - tussen waterschappen, gemeenten en andere belanghebbenden in bepaalde situaties of gebieden afwijkende normen vaststellen. Te denken valt hierbij aan scherpere normen voor een bepaald gebied uit economische of sociale overwegingen, of een soepelere norm in bestaande (natuurlijke) overstromingsgebieden.

In 2007 werkt het waterschap een voorstel uit voor de regionale invulling van de normen voor wateroverlast.

Vooruitlopend op het NBW zijn in het waterbeheersplan van voormalig waterschap de Aa concrete doelstellingen beschreven ten aanzien van het op orde zijn van het watersysteem. Om precies te zijn: een piekafvoer reductie met 25 procent in 2018 en 50 procent voor 2050. Deze doelstellingen komen hierbij te vervallen.

De gebieden die nu of in de toekomst niet aan de normen voldoen, vormen de definitieve wateropgave voor het regionale systeem. Het waterbeleid van de 21e eeuw is gebaseerd op het principe van 'niet afwentelen'.

Dit principe geldt zowel bestuurlijk, financieel en geografisch, als in tijd en op elk schaalniveau. Hieruit volgt de voorkeursvolgorde voor de maatregelensoorten: eerst vasthouden, dan bergen en ten slotte afvoeren.

Dit principe is het uitgangspunt voor het bepalen van de strategieën waarmee de wateroverlast zal worden bestreden. De strategieën moeten een doordachte mix zijn van inrichtings- en beheersmaatregelen en schadevergoeding. Hierbij streeft het waterschap dan naar zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Als hulpmiddel bij de afweging wordt een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uitgevoerd.

3.2 Activiteiten waterschap

3.2.1 Aanleg en toetsing waterkeringen

De waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.

Primaire waterkeringen

De primaire waterkeringen van dijkkring 36 en 36a voldoen sinds 2000 aan de norm om een waterstand te kunnen keren die optreedt met een waarschijnlijkheid van eens per 1250 jaar. De Maaskaden zijn recent ook als primaire waterkeringen aangeduid en onder de Wet op de waterkering gebracht. De norm hiervoor is een waarschijnlijkheid van eens per 250 per jaar. Het waterschap moet hieraan voor dijkkring 58 nog voldoen na voltooiing van de Maaswerken in 2015.

Toetsing op veiligheid

De primaire waterkeringen moeten aan de wettelijke norm blijven voldoen. Het waterschap toetst deze keringen op grond van de wet eens per vijf jaar op veiligheid. Hierna stellen we zo nodig een maatregelenprogramma op. Na beoordeling door het Rijk worden maatregelen opgenomen in het landelijke hoogwaterbeschermingsprogramma. Het Rijk financiert de uitvoering hiervan en bepaalt daarmee ook de prioriteiten.

Van de 110 kilometer Maasdijk voldoen op grond van de toetsing in 2005 enkele trajecten niet aan de norm. Deze trajecten hebben een totale lengte van twee kilometer. De tekortkomingen zijn van dien aard dat ze in geval van extreem hoogwater tijdelijk met noodmaatregelen kunnen worden opgevangen. Calamiteitenbeheersing is echter geen structureel alternatief voor het voldoen aan de veiligheidsnorm. Een en ander strookt niet met de wettelijke taak en aansprakelijkheid. Nader onderzoek moet uitwijzen welke structurele maatregelen precies technisch noodzakelijk zijn. Uitvoering hiervan is gewenst voor de volgende toetsing op veiligheid in 2009-2010 (tenzij genoemde maatregelen door rivierverruiming tot 2015 worden ondervangen). De kosten van de voorziene maatregelen bedragen volgens een eerste globale raming circa 2 miljoen euro. Of dit past binnen de prioritering in het hoogwaterbeschermingsprogramma is onzeker. De prioriteit van het Rijk ligt namelijk bij de kust en bij rivierverruiming.

Het waterschap kan dijkverbeteringsmaatregelen zelf gaan (voor)financieren, afhankelijk van de opvatting over zijn verantwoordelijkheid als functionele overheid. Hierover wordt in 2006 een standpunt ingenomen.

Regionale en overige waterkeringen

Vooralsnog is het uitgangspunt voor regionale en overige keringen het in stand houden van bestaand waterkerend vermogen. Na aanwijzing en normering van de regionale waterkeringen door de provincie voert het waterschap in 2008 de toetsing daarvan uit. Hieruit volgt de noodzaak van verbeteringsmaatregelen.

3.2.2 Beheer waterkeringen

Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor de waterkeringen. Activiteiten rond waterkeringen tasten de veiligheid niet aan.

Tot het beheersinstrumentarium rekent het waterschap de keur, de legger en de beheerregisters voor de waterkeringen. Hieronder wordt ook ingegaan op de beheersactiviteiten keur-ontheffingverlening en handhaving.

Keur

In de keur waterkeringen regelt het waterschap formeel wat wel en niet mag op de dijk zelf en in een zone tot maximaal vijftig meter aan beide zijden langs de dijk. Er staan geboden in voor het onderhoud, evenals verboden activiteiten waarvoor eventueel ontheffing kan worden aangevraagd.

Het waterschap beschikt over een actuele keur waterkeringen.

Legger en beheerregister

De legger is een formele weergave van de waterkeringen (ligging en afmetingen) en de daarin aanwezige kunstwerken. De actuele situatie van de waterkeringen en de omgeving ervan houden we bij in het beheerregister. Voor een goed beheer is het essentieel dat we beschikken over een actuele legger en beheerregister. Het vergemakkelijkt de toetsing aan de norm, ontheffingverlening, handhaving, planmatig onderhoud en de watertoets. Voor circa 80 kilometer primaire waterkeringen is er momenteel geen legger en beheerregister.

Het waterschap beschikt vanaf 2009 over een actuele legger en beheersregister waterkeringen.

Ontheffingverlening en handhaving

Om te voorkomen dat de dijk door activiteiten of objecten van derden aan sterkte en kwaliteit inboet, vindt ontheffingverlening en handhaving plaats op basis van de keur. Bij ontheffingverlening staat de technische beoordeling voorop. Daarnaast houdt het waterschap ook rekening met beheer en onderhoud en met waarden van landschap, natuur en cultuurhistorie (LNC-waarden). Het accent ligt op preventieve handhaving door middel van frequente inspecties. Voor de primaire keringen vindt kwaliteitsbeoordeling en evaluatie achteraf plaats in de vorm van de vijfjaarlijkse toetsing op veiligheid.

3.2.3 Onderhoud waterkeringen

Waterkeringen zijn blijvend in goede staat.

Het onderhoud van waterkeringen is gericht op het in stand houden van de vereiste toestand voor de veiligheid. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met LNC-waarden. Voor de graslanden op de Maasdijk betekent dit concreet het behoud van de erosie-bestendigheid en - op grond van de Beheersvisie Maasdijk (1993-1998) - het realiseren van een ecologische verbindingzone (stroomdalgraslanden).

Veiligheid voorop

Bij de veiligheidstoetsing in 2005 is geconstateerd dat de grasmat op de Maasdijk voldoet aan de eisen van erosiebestendigheid. De vereiste toestand van de waterkeringen is afhankelijk van de geldende veiligheidsnormen en van de veronderstellingen inzake het 'dagelijks' beheer die aan de toetsing op veiligheid ten grondslag liggen. Voor de primaire waterkeringen zijn die voldoende duidelijk, voor de regionale en overige keringen niet. Tijdens de jaarlijkse najaarsinspectie zullen we de toestand van de waterkeringen beoordelen.

Het onderhoud van de waterkeringen pakken we planmatig aan. Vanaf 2007 ontwikkelen we onderhouds- en inspectieplannen voor de dijklichamen en de kunstwerken. Na vergelijking van de inspectieresultaten met vooraf bepaalde interventieniveaus gaan we al dan niet over tot onderhouds- of beheersmaatregelen. Hieraan is optimaal invulling te geven als de vereiste toestand, de nevenfuncties en de LNC-waarden duidelijk zijn. Dit geldt tot 2009 alleen voor de primaire waterkeringen.

Ecologische nevenfunctie

Het maaionderhoud of de begrazing door schapen vindt in grote lijnen plaats in overeenstemming met de nevenfuncties en de beheersvormen in de Beheersvisie Maasdijk. Bij de verbetering van de primaire waterkering is sinds midden jaren negentig - naast de eisen aan de taludbekleding in verband met erosiebestendigheid - rekening gehouden met herstel van ecologische potenties. Uit onderzoek is gebleken dat inrichting en beheer, hoewel plaatselijk succesvol, nog niet geresulteerd hebben in een EVZ van stroomdalgraslanden.

Het waterschap actualiseert, evalueert en herziet de toegekende nevenfuncties en de uitgangspunten voor het bepalen van beheersvormen in de Beheersvisie Maasdijk. Daarbij vertalen we de algemene ecologische doelstelling naar concrete en toetsbare doelen, die we gaan monitoren. Een beheersvisie voor de regionale keringen stellen we pas op na 2009. Op dat moment zijn alle normen vastgesteld en is de toetsing uitgevoerd.

3.2.4 Wateropgaven

Het regionale watersysteem voldoet in 2015 aan de basisnormen.

Om aan deze doelstelling te voldoen, moet het waterschap de opgaven in beeld brengen en voor het landelijk gebied deels parallel tot uitvoering overgaan. De uitvoering betreft onder andere de aanleg van waterbergingsgebieden.

Waterberging

In het uitvoeringsprogramma van de Reconstructie zijn de eerste vijf concrete waterbergingsgebieden opgenomen. Deze gebieden zijn gekozen op basis van het geformuleerde beleid in het WBP2 van waterschap De Aa. De keuze van de gebieden sluit aan bij de uitkomsten van de voorlopige wateropgave. Het betreft de gebieden Dynamisch Beekdal, Masterplan Veghel, Bakelse Beemden, Diesdonk en 't Riet. De voorbereidingen voor de realisatie zijn inmiddels gestart.

In het NBW is afgesproken dat de ruimteclaim van het watersysteem voor de wateropgave door provincie en gemeenten in 2007 planologisch wordt vastgelegd in provinciale beleids- en streekplannen, respectievelijk bestemmingsplannen.

Op welke manier het beste invulling kan worden gegeven aan de opgave landelijk gebied wordt mede bepaald op basis van een kosten-batenanalyse.

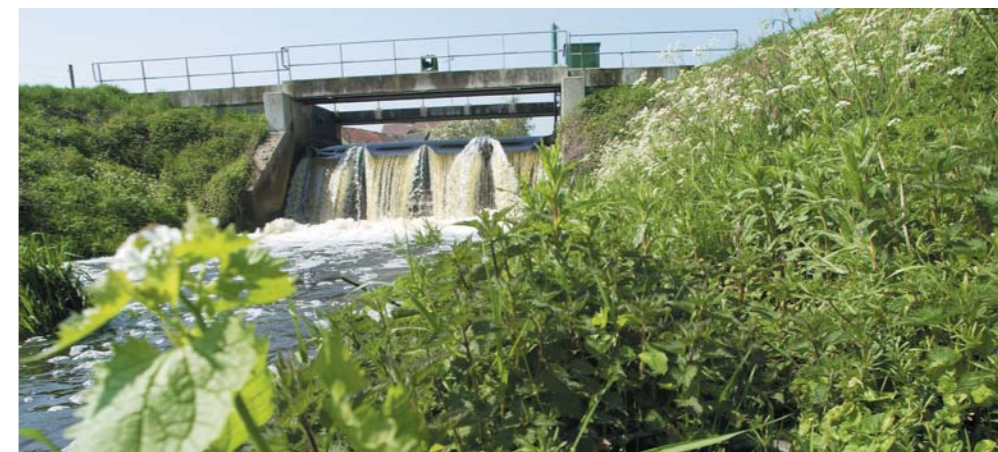
Stedelijke wateropgave

Medio 2006 moeten de gemeenten, samen met het waterschap, de relevante stedelijke wateroverlastproblematiek in beeld hebben gebracht (NBW 2002). De stedelijke wateropgave heeft conform het NBW betrekking op de wateroverlast door oppervlaktewater (afwatering), een gebrekkige afvoer van regenwater door verharde oppervlakten (ontwatering) en het grondwater. Op grond van het NBW is er sprake van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen gemeenten en waterschap bij het in beeld brengen van de opgave.

Begin 2005 hebben we met vijf gemeenten een start gemaakt met de uitwerking van de stedelijke wateropgave. Vooralnog lijkt de voortgang bij de stedelijke wateropgave uit het NBW onvoldoende om de bovengenoemde doelstelling te halen.

Als regionale waterautoriteit inventariseren we knelpunten zodat alles gedaan wordt om gemeenten maximaal te faciliteren. De regie voor de stedelijke wateropgave ligt nu bij de gemeenten. Op basis van een nadere evaluatie van het proces zullen we een standpunt bepalen ten aanzien van de rol die we wensen.

Inzicht in de stedelijke wateropgave moet uiteindelijk resulteren in een Uitvoeringsprogramma Stedelijke Wateropgave. Dit uitvoeringsprogramma is afgestemd op de landelijke wateropgave en gezamenlijk met de gemeenten geprioriteerd. Het waterschap geeft er de voorkeur aan om de afspraken die voortkomen uit de stedelijke wateropgave vast te leggen in de gemeentelijke waterplannen (zie ook paragraaf 7.1.1).

3.3 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 3.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor een veilig en woonbaar beheersgebied.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O3.1	Aanpassen dijkhoogte	2 kilometer
O3.2	Realisatie waterberging	500 hectare
O3.3	Toetsen regionale keringen na vaststelling norm door provincie	Gereed 2008
O3.4	Nader onderzoeken en uitwerken maatregelen naar aanleiding van toetsing primaire waterkeringen	2006
O3.5	Actualiseren keur waterkeringen	2007
O3.6	Opstellen en vaststellen legger en beheerregister primaire waterkeringen	2008
O3.7	Herzien nevenfuncties en uitgangspunten beheer primaire waterkering Maasdijk en bepalen toetsbare natuurdoelstelling	2007
O3.8	Onderhouds- en inspectieplannen primaire waterkeringen	Vanaf 2007

	Huiswerk	Jaartal
H3.1	Belang behartigen van bescherming van regio tegen overstromingen in landelijke discussie over waterveiligheid	2006
H3.2	Standpunt bepalen over uitvoeringstermijn en (voor)financiering maatregelen naar aanleiding van toetsing primaire waterkeringen	2006
H3.3	Uitvoeren studie nut en noodzaak regionale waterkeringen en adviseren provincie over aanwijzing	2006
H3.4	Vaststellen ruimteclaims voor waterberging voor de periode 2009-2015	2007
H3.5	Bepalen regionale invulling van normen voor wateroverlast	2007
H3.6	Invulling geven aan opgave landelijk gebied mede op basis van een kosten-batenanalyse	2007
H3.7	Heroverweging rol waterschap in opstellen stedelijke wateropgave	2006

Voldoende water

4

In hoofdstuk 3 tot en met 6 staan de maatschappelijke doelstellingen nader uitgewerkt. Dit hoofdstuk heeft betrekking op het waterbeheer, zowel in normale omstandigheden als in situaties van watertekort. Van normale omstandigheden is nagenoeg het gehele jaar door sprake. Situaties van watertekort zijn extreem droge perioden die zich in beperkte mate voordoen. In beide situaties streeft het waterschap naar het zoveel mogelijk handhaven van het gewenste waterpeil.

4.1 Beleidsdoelstellingen

4.1.1 Maatschappelijke context

De maatschappelijke doelstelling met betrekking tot voldoende water is:

De inrichting en het beheer van het watersysteem is zodanig dat wordt voldaan aan het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem.

Het waterschap speelt als waterbeheerder een belangrijke rol bij het realiseren van deze doelstelling. Ook gemeenten en terreinbeheerders hebben hierin echter een rol.

De maatschappelijke doelstelling leidt tot de volgende taakgerichte doelstellingen:

- De inrichting van het watersysteem vormt een goede randvoorwaarde om te kunnen voldoen aan GGOR.
- Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor het watersysteem.
- Waterpeilen worden in overeenstemming met GGOR beheerd.
- Activiteiten op en rond het watersysteem tasten het functioneren van het systeem niet aan.
- Het watersysteem wordt blijvend in goede staat gehouden.

4.1.2 Het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem

De inrichting en het beheer van het watersysteem is zodanig dat wordt voldaan aan het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem.

Het waterschap zorgt voor de juiste hydrologische randvoorwaarden voor de toegekende gebiedsfuncties. Om inzichtelijk te maken welke randvoorwaarden het betreft is het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregiem (GGOR) ontwikkeld. De provincie heeft voor de natuurgebieden inmiddels het GGOR vastgesteld. De benodigde maatregelen die hieruit voortvloeien, zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Verdrogingsbestrijding (zie paragraaf 4.2.1). De kaders voor het opstellen van de GGOR voor het stedelijk en agrarisch gebied zijn inmiddels gereed. De provincie is momenteel bezig met het in beeld brengen van de knelpunten van de stedelijke GGOR. Op basis daarvan wordt besloten in welke situaties het waterschap of de gemeente aan de lat staat voor het uitvoeren van maatregelen. De waterschappen voeren momenteel een regionale knelpuntanalyse met betrekking tot het GGOR landelijk gebied uit.

Op basis van de regionale knelpuntanalyse maakt het waterschap in de tweede helft van 2006 een aantal strategische beleidskeuzes voor GGOR.

Vanaf 2007 zal de GGOR vervolgens lokaal met de streek uitgewerkt worden. Het streven is om eind 2008 de planvorming gereed te hebben. De activiteiten kunnen dan worden opgenomen in het nieuwe waterbeheersplan. De beleidsconsequenties van GGOR ten aanzien van de leggerafmetingen en onderhoudswerkzaamheden (en dus de baggerachterstanden) zijn nu nog onvoldoende duidelijk.

4.2 Activiteiten waterschap

4.2.1 Inrichting watersysteem

De inrichting van het watersysteem vormt een goede randvoorwaarde om te kunnen voldoen aan GGOR.

De inrichting van het watersysteem wordt gevormd door het geheel van waterlopen en de infrastructuur voor waterbeheer zoals stuwen, gemalen en dergelijke. Aanpassing van de inrichting is in voorkomende gevallen nodig als gevolg van veranderingen in het grondgebruik en nieuwe beleidsinzichten. In deze paragraaf wordt alleen de inrichting in relatie tot het GGOR behandeld. Hierbij staan we stil bij de basisinrichting en de inrichting specifiek voor natuur (verdrogingsbestrijding) en landbouw, voor zover nu bekend (waterconservering).

Basisinrichting

Algemeen wordt gestreefd naar een basisinrichting die recht doet aan de vanuit het GGOR gewenste aan- en afvoer van water en waterberging. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanwezige functies en de maatschappelijke doelstellingen voor schoon water en natuurlijk water.

Nieuwe waterlopen worden uitgevoerd conform de Kaderrichtlijn water. In de praktijk betekent dat bijvoorbeeld dat we oevers zo veel mogelijk natuurvriendelijk inrichten. Bij de inrichting van waterlopen houden we ook rekening met cultuurhistorische waarden.

Verdrogingsbestrijding

In het verleden zijn grond- en oppervlaktewaterpeilen aangepast als gevolg van functiewijzigingen en om tegemoet te komen aan de wensen van de diverse gebruikers. Daardoor zijn veel van de oorspronkelijk natte natuurgebieden in Brabant verdroogd. Om dit ten goede te keren, heeft de provincie in samenwerking met de waterschappen en terreinbeheerders een verdrogingsbestrijdingsprogramma opgesteld. De waterschappen zijn in principe de trekkers van de uitvoering hiervan. In de periode 2006 tot en met 2010 willen we in totaal 3885 hectare natte natuurparels en 1083 hectare overige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) gaan aanpakken. Hierbij is een nauwe samenwerking met de diverse terreinbeheerders essentieel.

Een deel van de verdroogde gebieden is in het kader van de Reconstructie bestempeld als natte natuurparel. Dit heeft als consequentie dat herstel van de hydrologische randvoorwaarden in het gebied tot een zekere vernatting mag leiden van het gebied rondom de natuurparel. Conform de afspraken van Cork zal dit steeds op basis van vrijwilligheid gebeuren.

Waterconservering

De afgelopen jaren zijn veel inrichtingsprojecten uitgevoerd voor waterconservering in samenwerking met de landbouwsector (1ste en 2de generatie waterconservering).

In het kader van de wateropgave landelijk gebied, de nadere uitwerking van GGOR landbouw en de opgave met betrekking tot verdrogingsbestrijding (2006-2007) gaat het waterschap na in hoeverre extra waterconserveringsmaatregelen kunnen bijdragen aan het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen voor voldoende water.

4.2.2 Beheersinstrumenten watersysteem

Het waterschap beschikt over een actueel en effectief beheersinstrumentarium voor het watersysteem.

Tot het beheersinstrumentarium van het waterschap behoren: keur, peilbesluiten, waterakkoorden en legger & beheerregisters. Vergunningverlening en handhaving keur komen als activiteiten afzonderlijk aan bod in paragraaf 4.2.4.

Keur

Het instrument om activiteiten van andere partijen dan het waterschap in en direct langs de waterlopen te reguleren, is de keur. De keur regelt rechten en plichten (verordeningen) ten aanzien van lozen in, onttrekken aan, aanvoeren uit en afvoeren naar oppervlaktewater, de schouw en inrichting en onderhoud van waterlopen. Naar aanleiding van het wijzigen van de Provinciale Verordening is in 2005 een start gemaakt met het herzien van de keur. De nieuwe keur wordt naar verwachting nog dit jaar vastgesteld.

Peilbesluiten

Conform het provinciale Waterhuishoudingsplan moet het waterschap beschikken over actuele peilbesluiten voor alle polders in het westen en noorden van het beheersgebied. Peilbesluiten moeten elke tien jaar worden herzien. Hierin staan de waterstanden die het waterschap zoveel mogelijk moet handhaven. Het rechtskarakter heeft de kwalificatie inspanningsverplichting. Op dit moment is alleen

voor het gebied de lage Maaskant een peilbesluit opgesteld. Voor de overige gebieden moet dit nog gebeuren. Voor de stroomgebieden in hellende zandgebieden zijn de streefpeilen vastgelegd in zogenaamde stuwenboeken. Vanwege de beperkte invloedssfeer van stuwen in hellend gebied kunnen hier geen garanties worden afgegeven voor het handhaven van peilen.

Waterakkoorden

Bij de afvoer van water naar of aanvoer uit oppervlaktewateren van (een) andere waterbeheerder(s) zijn de partijen in sommige gevallen verplicht een waterakkoord vast te stellen. Het waterschap voert bij een tekort aan water in grote delen van het beheersgebied water vanuit de Maas aan voor peilhandhaving en doorspoeling. Via wateraanvoer is het mogelijk water op het gewenste niveau te houden. Voor de zandgebieden van het waterschap is aanvoer van water mogelijk via het Brabantse en het Limburgse kanalenstelsel. Hiervoor zijn binnen WATAK-MLNB (Waterakkoord voor de Midden-Limburgse en Noord-Brabantse kanalen) afspraken gemaakt. Dit akkoord wordt momenteel geëvalueerd.

Legger en beheersregister

De legger is een formele weergave van het hoofdwatersysteem (ligging en afmetingen) en de daarbij behorende kunstwerken in het beheersgebied van het waterschap. We zijn wettelijk verplicht om te beschikken over een actuele legger. De actuele situatie van het hoofdwatersysteem (met bijbehorende kunstwerken) en de omgeving ervan houden we bij in het beheerregister. Het beschikken over een actuele legger en beheerregister is essentieel uit het oogpunt van beleidsvorming en het planmatig uitvoeren van het onderhoud (zie paragraaf 3.2.2). De legger moet op orde gemaakt worden als gevolg van de nieuwe concept-Waterwet. Bescherming van keurzones (bijvoorbeeld de obstakelvrije-zone) zal in de toekomst uit de Waterwet gaan volgen in plaats van uit de keur. Daarnaast dient de bescherming van waterbergingsgebieden in de legger geregeld te worden. Momenteel is er geen geautomatiseerd systeem waarin de gegevens van de legger zijn opgeslagen. Ook zijn de gegevens momenteel onvoldoende actueel.

In de periode 2006-2008 gaan we het beheerregister voor het hoofdwatersysteem actualiseren en automatiseren. Tegelijkertijd wordt de legger geformaliseerd.

In hoeverre de huidige leggerafmetingen nog aangepast moet worden als gevolg van de basisnormen en GGOR, is op dit moment niet bekend. Dit wordt nog nader onderzocht.

4.2.3 Beheer hoeveelheid water

Waterpeilen worden in overeenstemming met GGOR beheerd.

In deze paragraaf komt het peilbeheer onder normale omstandigheden en onder omstandigheden van waterschaarste aan bod.

Peilbeheer

Het waterschap beheert circa 2800 kilometer aan hoofdwaterlopen die een belangrijke rol spelen in het peilbeheer. Overtollig regenwater wordt in het algemeen onder vrij verval via deze waterlopen afgevoerd.

Het peilbeheer van het oppervlaktewater heeft als doel de waterpeilen af te stemmen op de waterbehoefte van de verschillende gebruiksfuncties, zoals landbouw, natuur en stedelijk water. Er moet voldoende water zijn voor productie, verdrogingbestrijding en natuur. Er mag echter evenmin wateroverlast zijn. Met andere woorden: de waterdoorvoerfunctie moet door middel van onderhoudswerkzaamheden gegarandeerd worden. Een goede belangenafweging is hierbij essentieel.

Waterschaarste

Om bij waterschaarste de hydrologische randvoorwaarden van de diverse gebruiksfuncties voldoende te kunnen garanderen, laten we water in vanuit de Maas. Dit water wordt ook benut om te zorgen voor voldoende doorstroming uit het oogpunt van waterkwaliteit. Maaswater wordt gezien als gebiedsvreemd water dat in principe een negatief effect op het ecologisch functioneren van het watersysteem kan hebben. De indruk bestaat dat in de huidige situaties de positieve effecten van het inlaten van Maaswater echter opwegen tegen de nadelen. Zo wordt Maaswater ook gebruikt om rwzi-lozingen te verdunnen voor de verbetering van de waterkwaliteit. Naast waterinlaat beschikt het waterschap over de mogelijkheid om een beregeningsverbod in te stellen. Op die manier kunnen we tijdens waterschaarste de gewenste waterpeilen zoveel mogelijk handhaven.

Op nationaal niveau is de verdeling van water tijdens schaarste naar de verschillende belanghebbenden (waaronder energiecentrales) nader uitgewerkt. Medio 2006 wordt dit op regionale schaal onder regie van de provincie doorvertaald in een verdringingsreeks.

De regionale verdringingsreeks voor de verdeling van water tijdens schaarste wordt voor waterschap Aa en Maas operationeel doorvertaald naar het draaiboek laag water.

4.2.4 Reguleren activiteiten derden

Activiteiten op en rond het watersysteem tasten het functioneren van het systeem niet aan.

Het waterschap is als waterkwantiteitsbeheerder verantwoordelijk voor het reguleren van de activiteiten die effect kunnen hebben op de water aan- en afvoer en de bergingsfunctie van het watersysteem. Hiertoe heeft het waterschap de beschikking over het instrumentarium van vergunningverlening en handhaving keur. De keur zelf is behandeld in paragraaf 4.2.2.

Vergunningverlening en handhaving keur

We reguleren activiteiten van derden door middel van vergunningverlening en handhaving. De vergunningverlening gebeurt op basis van beleidsregels die voortvloeien uit de keur. Het waterschap handhaaft de naleving van de beleidsregels van de keur. Het accent ligt op de preventieve handhaving (controle of toezicht). Bij geconstateerde overtredingen gaan we over tot repressieve handhaving. Een bijzondere vorm van handhaving betreft de schouwvoering. Dit is een jaarlijkse controle van het waterschap op het onderhoud van zogenaamde schouwwaterlopen door onderhoudsplichtige derden. Schouwwaterlopen zijn waterlopen waarvan in principe meer partijen afhankelijk zijn dan alleen de onderhoudsplichtige. Door middel van de schouw waarborgen we het adequaat functioneren van de schouwwaterlopen, vooral in de periode met overtollige neerslag.

4.2.5 Onderhoud watersysteem

Het watersysteem wordt blijvend in goede staat gehouden.

Het onderhoud van het watersysteem heeft betrekking op het reguliere maaibeheer van waterlopen, het onderhouden van kunstwerken en het groot onderhoud in de vorm van het baggeren en herprofilieren van waterlopen. Bij aanleg van nieuwe werken houden we rekening met de onderhoudsgevoeligheid daarvan. Op die manier proberen we de kosten voor onderhoud zoveel mogelijk te beperken.

Maaibeheer

Om de waterpeilen goed te kunnen reguleren, wordt de afvoercapaciteit van de waterlopen gegarandeerd door het zo vaak als nodig verwijderen van het teveel aan waterplanten. Bij maaibeheer maken we onderscheid tussen het maaien van oevers en het maaien van waterlopen. De reguliere onderhoudsfrequentie is afhankelijk van de vegetatieontwikkeling. Die kan per jaar verschillen. Bij het onderhouden van watergangen houden we rekening met flora en fauna. Op dit moment is een beheerplan voor de waterlopen in voorbereiding. De doelstellingen vanuit de Kaderrichtlijn water worden hierin meegenomen of later ingevoegd (zie ook hoofdstuk 6).

Kunstwerken

Aandacht voor het goed aanleggen, onderhouden en beheren van kunstwerken is essentieel voor het waterbeheer. Het goed functioneren van kunstwerken is immers een voorwaarde voor de uitvoering van het waterbeheer. Bij onderhoud gaat het hierbij om stuwen, krooshekken, gemalen, bruggen, sifons, duikers, dammen, verdeelwerken en vistrappen. Het onderhoud heeft betrekking op het mechanisch, elektrisch en bouwkundig en civieltechnisch onderhoud van kunstwerken en de inspectie hiervan.

Baggeren en herprofilieren

Om de waterlopen op leggerafmetingen te houden, vindt eens in de twintig tot dertig jaar groot onderhoud plaats in de vorm van baggeren (polderwateren) of herprofilieren (stromende wateren). Er is sprake van een aanzienlijke baggerachterstand (circa 300.000 m³ tot 800.000 m³). Overeenkomstig de NBW-doelstelling moet die achterstand vóór 2015 zijn weggewerkt. Inmiddels is een start gemaakt met het wegwerken van de achterstanden.

In 2006 wordt een beleidsnota en een uitvoeringsprogramma onderhoudsbaggeren opgesteld.

4.2.6 Grondwaterbeheer

Het beheer van oppervlaktewater en grondwater is op dit moment nog gescheiden. In deze paragraaf wordt de toekomstige overdracht van het grondwaterbeheer en het grondwatergestuurd peilbeheer behandeld.

Overname taak passieve grondwaterbeheer

De nieuwe Waterwet, die naar verwachting in 2008 in werking treedt, verlegt de taak voor het passieve grondwaterbeheer van de provincie naar de waterschappen. Hiermee krijgt het waterschap bevoegd gezag over het gehele watersysteem (zowel oppervlaktewater als grondwater). Het beheer van het

ondiepe grondwater in het stedelijk gebied wordt nadrukkelijker dan nu het geval is bij de gemeenten ondergebracht. De over te dragen taken hebben betrekking op onder meer de regelgeving en vergunningverlening voor bronningen, grondwatersaneringen en onttrekkingen uit grondwater voor beregening. De bevoegdheden voor grote onttrekkingen (zoals voor de industrie en de drinkwatervoorziening) evenals koude-warmte-opslag blijven vanwege het regionale karakter bij de provincie. Op dit moment hebben we nog onvoldoende inzicht in de consequenties van de overdracht van het ondiepe grondwater vanuit het waterkwaliteitsperspectief.

Grondwatergestuurd peilbeheer

In het waterbeheersplan van het voormalige waterschap De Aa is als doelstelling opgenomen dat vóór 2018 het reguliere peilbeheer grondwatergestuurd moet zijn. Doordat grote delen van het beheersgebied bestaan uit goed doorlatende zandpakketten is er een nauwe relatie tussen grondwaterstanden en oppervlaktewaterpeilen. Door waterpeilen beter aan te sluiten op de grondwaterstanden worden grondwaterbeheer en oppervlaktewaterbeheer beter op elkaar afgestemd.

4.3 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 4.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor voldoende water.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O4.1	Verdrogingsbestrijding gereed	3000 hectare
O4.2	Herziening van de keur	2006
O4.3	Aanpak EHS	800 hectare
O4.4	Baggeren regulier	120.000 m ³
O4.5	Wegwerken baggerachterstand	250.000 m ³
O4.6	Herprofilieren	112 kilometer
O4.7	Opstellen beleidsnota en uitvoeringsprogramma onderhoudsbaggeren	2006
O4.8	Nieuwe waterlopen ingericht conform KRW, natuurvriendelijk en rekening houdend met cultuurhistorie	Vanaf 2007
O4.9	Opstellen peilbesluiten voor resterende gebieden	Gereed 2009
O4.10	Actualiseren en automatiseren legger en beheer hoofdwatersysteem	2006 - 2008

Schoon water

5

Tabel 4.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor voldoende water.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O4.11	Verdringingsreeks waterschaarste doorvertalen naar draaiboek laagwater	2007
O4.12	Uitvoeren maatregelen GGOR landbouw	Vanaf 2009
O4.13	Onderzoeken mogelijke bijdrage van extra waterconserveringsmaatregelen aan realiseren maatschappelijke doelstellingen	2007
O4.14	Start kennisoverdracht grondwaterbeheer	2007
O4.15	Uitvoering grondwaterbeheertaken	2008

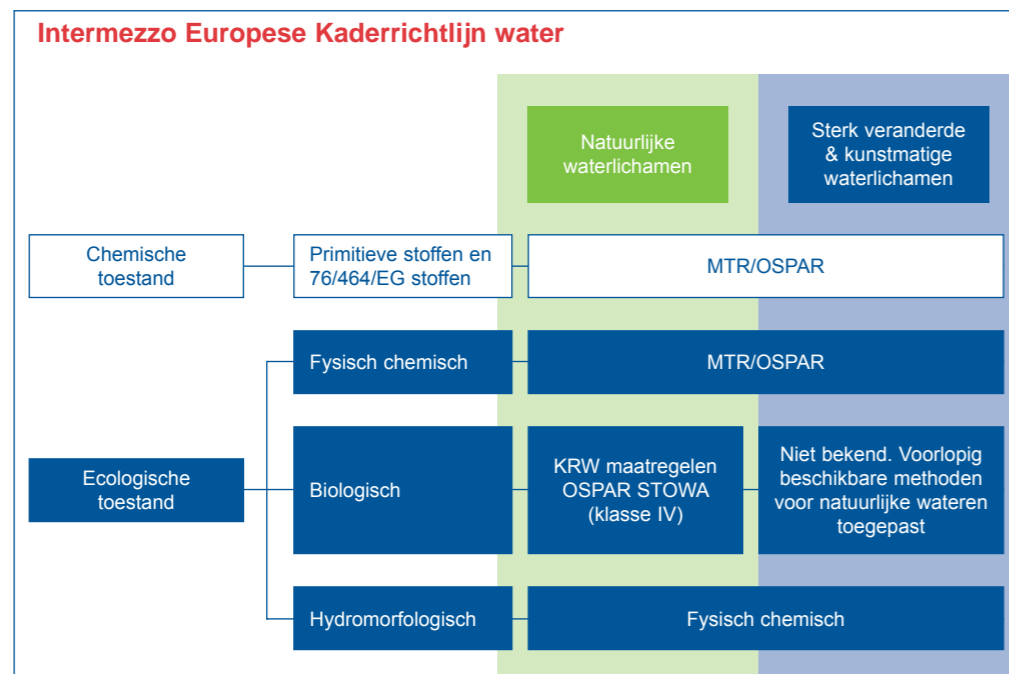
	Huiswerk	Jaartal
H4.1	Bepalen strategische uitgangspunten voor vaststellen GGOR	2006
H4.2	Bepalen rol waterschap in stedelijke GGOR	2006
H4.3	Uitwerken GGOR landbouw	2007 - 2008
H4.4	Vaststellen consequenties van basisnormen en GGOR voor leggerafmetingen	2007 - 2010
H4.5	Strategische positiebepaling ten aanzien van grondwaterbeheer	2006
H4.6	Standpuntbepaling ten aanzien van grondwatergestuurd peilbeheer	2007

Dit hoofdstuk gaat over de fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewateren en waterbodems. De Kaderrichtlijn water is hierin leidend (zie Intermezzo). De doelstellingen zijn geconcretiseerd in de goede chemische toestand en in de normstelling bij een aantal chemisch relevante stoffen voor het goed ecologisch potentieel. Met name emissiereducerende maatregelen zijn van belang om de doelstellingen te halen. Ook inrichtings- en beheersmaatregelen spelen een rol (zie figuur 5.1).

Intermezzo Europese Kaderrichtlijn water

De Kaderrichtlijn water (KRW) geldt sinds december 2000. Doel ervan is al het oppervlaktewater en grondwater in de EU-lidstaten te beschermen en te verbeteren. Daarnaast staat de KRW voor de bevordering van het duurzaam gebruik van water. De doelstellingen moeten in 2015 zijn bereikt. Het bereiken van een goede ecologische toestand staat centraal. De gewenste toestand wordt beschreven aan de hand van een aantal biologische en chemische parameters. Er komt naar verwachting in de loop van 2006 duidelijkheid over wat de goede ecologische toestand voor de verschillende waterlichamen precies gaat inhouden.

Een ander doel is het bereiken van een goede chemische toestand. Die is beschreven in de vorm van een normering voor prioritare stoffen. Als de goede toestand niet wordt gehaald, zijn er maatregelen nodig om de goede toestand vóór 2015 te realiseren. Daarbij is sprake van een resultaatsverplichting. Deze resultaatsverplichting wordt door middel van monitoring getoetst (zie paragraaf 7.4). In 2009 moet een stroomgebiedbeheersplan gereed zijn. Daarin is aangegeven welke maatregelen in de planperiode worden uitgevoerd om de goede toestand te bereiken. Hierbij is het mogelijk om doelstellingen voor de goede ecologische toestand voor bepaalde waterlichamen (tijdelijk) te verlagen. Dit kan uit economische overwegingen of op basis van natuurlijke omstandigheden.

5.1 Beleidsdoelstellingen

5.1.1 Maatschappelijke context

De maatschappelijke doelstellingen met betrekking tot schoon water zijn:

Alle oppervlaktewateren voldoen in 2015 aan de goede chemische toestand.

De waterkwaliteit vormt in 2015 geen beletsel voor het behalen van het goed ecologisch potentieel.

Voor genoemde doelstellingen dragen veel partijen verantwoordelijkheid. Denk aan: het Rijk, regionale en lokale overheden, het bedrijfsleven en particulieren. Wat precies ieders aandeel is, is momenteel moeilijk aan te geven. Uiteraard stelt het waterschap alles in het werk om de eigen verantwoordelijkheid waar te maken. Daarnaast zien we het als onze taak om de bijdrage van alle partijen in de toekomst zo goed mogelijk te kwantificeren en te adresseren.

De maatschappelijke doelstellingen leiden tot de volgende taakgerichte doelstellingen:

- De waterbodems zijn zodanig schoon dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel.
- De afvalwaterketen wordt zodanig beheerd dat de emissies naar oppervlaktewater geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel.
- Lozingen op oppervlaktewateren zijn zodanig beperkt dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel.
- Diffuse verontreinigingen die het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel in de weg staan worden door het waterschap bij de juiste partijen geadresseerd.

5.1.2 Goede chemische toestand

Alle oppervlaktewateren voldoen in 2015 aan de goede chemische toestand.

Met de invoering van de Kaderrichtlijn water is het begrip 'goede chemische toestand' geïntroduceerd als algemene doelstelling voor de waterkwaliteit. De goede chemische toestand laat zich beschrijven aan de hand van de normering van prioritair stoffen. Deze zijn opgenomen in de richtlijn prioritair stoffen van de Kaderrichtlijn water en zal waarschijnlijk nog in 2006 worden vastgesteld in Brussel. In 2015 moeten deze normen zijn gehaald. Bovendien zijn er nu Europese richtlijnen van toepassing voor zwembadwater en water voor karperachtigen. Verwachting is dat laatstgenoemde richtlijn komt te vervallen als gevolg van de invoering van de Kaderrichtlijn water.

Er zijn in 2005 metingen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de waterkwaliteit op de drie meetpunten waarover wordt gerapporteerd aan de EU niet voldoet aan de gewenste chemische toestand. Oorzaken daarvan zijn normoverschrijdingen van de zware metalen cadmium (in het gebied van de Aa), lood (in de gebieden de Aa en Hertogswetering) en nikkel (in de gebieden de Aa en de Graafse Raam).

De verwachting is dat met het verwijderen van de vervuilde waterbodems door onderhoudsbaggeren de gewenste chemische toestand voor het watersysteem kan worden bereikt (zie paragraaf 5.2.1).

In figuur 5.1 is de relatie tussen de KRW-doelstellingen 'goed ecologisch potentieel' en 'goede chemische toestand' weergegeven. De waterschapsactiviteiten die onder de drie aangrijpingspunten inrichting, beheer en emissiereductie vallen, beïnvloeden elkaar over en weer. Per gebied moet een afgewogen combinatie van inrichtings-, beheer- en emissiereductiemaatregelen leiden tot het realiseren van de doelstellingen.

Figuur 5.1: Relatie tussen KRW-doelstellingen 'goed ecologisch potentieel' en 'goede chemische toestand'.

GOED ECOLOGISCH POTENTIEEL Uiterlijk in 2015 bereikt		
INRICHTING	BEHEER	EMISSIEREDUCTIE
<ul style="list-style-type: none"> • aanleg watersystemen 	<ul style="list-style-type: none"> • beheersinstrumenten watersystemen • onderhoud watersystemen • baggeren van waterlopen • beheer hoeveelheid water • vergunningen en keurontheffingen • handhaven keur 	<ul style="list-style-type: none"> • saneren van waterbodems • transporteren en zuiveren van afvalwater • Wvo-vergunningverlening • handhaving Wvo • rioleringsplannen en subsidies lozingen • adresseren diffuse emissies
GOEDE CHEMISCHE TOESTAND uiterlijk in 2015 bereikt		

5.1.3 Chemische component van goed ecologisch potentieel

De waterkwaliteit vormt in 2015 geen beletsel voor het behalen van het goed ecologische potentieel.

Het goed ecologisch potentieel is beschreven aan de hand van een vijftal organismegroepen en een aantal fysisch-chemische parameters. De organismegroepen zijn hierbij leidend voor het bepalen van het eindoordeel. Dit betekent dat de gehalten van de betreffende stoffen alleen verder moeten worden teruggedrongen als ze een beletsel vormen voor de organismegroepen. In dat geval zijn het probleemstoffen. Het waterschap en de gemeenten werken momenteel de normen voor de fysisch-chemische component van het goed ecologisch potentieel nader uit. Hierdoor kunnen we de opgave voor emissiereductie die voortvloeit uit het goed ecologisch potentieel nog niet invullen.

De verwachting is echter dat het goed ecologisch potentieel in 2015 op veel plaatsen nog niet is bereikt. Onduidelijk is nog in welke mate emissie, het beheer of de inrichting hiervan de oorzaak is. Voor de probleemstoffen ligt het accent op verdergaande emissiereductie van zowel puntbronnen als diffuse bronnen. Het waterschap gaat de opgave voor de emissiereductie van probleemstoffen nader kwantificeren en adresseren naar de diverse doelgroepen. Het Emissiebeheersplan vormt hiervoor de basis.

5.2 Activiteiten waterschap

5.2.1 Verwijderen van vervuilde waterbodems

De waterbodems zijn zodanig schoon dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologische potentieel.

Ernstig verontreinigde waterbodems (klasse 3 en 4 zie Intermezzo classificering baggerspecie) kunnen een belangrijk obstakel zijn voor het bereiken van het goed ecologisch potentieel en de goede chemische toestand. We gaan ervan uit dat bij het huidige niveau van emissies naar oppervlaktewater geen ernstig vervuilde waterbodems meer ontstaan. De huidige, ernstig vervuilde waterbodems zijn dan ook een erfenis uit het verleden. Meerdere partijen zijn verantwoordelijk voor het verwijderen van ernstig vervuilde waterbodems. Voor de leggerwaterlopen is dit voornamelijk het waterschap. Voor niet-leggerwaterlopen ligt er ook een taak bij particulieren, terreinbeheerders en gemeenten. Deze paragraaf gaat in op de opgave voor het waterschap ten aanzien van het verwijderen van ernstig vervuilde waterbodems. We maken daarbij een onderscheid in onderhoudsbaggerwerk klasse 3 en 4 en saneringsbaggerwerk.

Onderhoudsbaggerwerk klasse 3 en 4

Onderhoudsbaggerwerk heeft betrekking op het verwijderen van baggerspecie uit leggerwaterlopen uit kwantitatief oogpunt. Het verwijderen van ernstig vervuilde waterbodems uit het oogpunt van waterkwaliteit nemen we hierin integraal mee. Op dit moment is er sprake van een aanzienlijke baggerachterstand. De totale omvang van het deel klasse 3 en 4 baggerspecie is ongeveer 250.000 m³. Het waterschap streeft ernaar om de baggerachterstanden vóór 2015 te hebben weggewerkt (zie ook paragraaf 4.2.5). Om een start te kunnen maken met het wegwerken van de achterstanden is voor de periode 2006 tot en met 2008 een uitvoeringsprogramma opgesteld. In deze periode heeft het baggeren ten behoeve van het oplossen van hydrologische knelpunten voorrang op het behalen van de kwaliteitsdoelstelling.

Na 2008 nemen we de kwaliteitsdoelstelling evenwichtiger mee. Tijdens de uitvoering ontstaat een nauwkeuriger beeld van de daadwerkelijk te verwijderen hoeveelheden klasse 3 en 4 baggerspecie.

Intermezzo classificering baggerspecie

Het materiaal dat bij het baggeren en herprofilieren vrijkomt, kan ernstig verontreinigd zijn. Zodanig zelfs dat het niet direct op de kant kan worden gezet. Het materiaal moet dan worden afgevoerd naar een (tijdelijk) depot. De mate van verontreiniging is grofweg onder te verdelen in vijf kwaliteitsklassen:

- Klasse 0 heeft betrekking op schoon materiaal.
- Klasse 1 en 2 omvatten licht verontreinigde baggerspecie.
- Klasse 3 en 4 omvatten ernstig vervuild materiaal.

Op basis van de Wet milieubeheer is het toegestaan om klasse 0, 1 en 2 te verspreiden op de kant naast de waterloop. Klasse 3 en 4 moeten afgevoerd worden.

Saneringsbaggerwerk

Saneringsbaggerwerk heeft betrekking op het verwijderen van ernstig vervuilde waterbodems voor zover het geen onderhoudsbaggerwerk betreft. Om die reden betreft het in het algemeen ernstig vervuilde waterbodems in niet-legger waterlopen. Op grond van de in 1997 gewijzigde Wet bodembescherming heeft het waterschap belangrijke initiërende en faciliterende taken gekregen voor het uitvoeren van waterbodemsaneringen. Hiertoe wordt gerekend het uitvoeren van milieuhygiënische onderzoeken, het adviseren van derden en het bijhouden van een register van verontreinigde waterbodems. Waar nodig spreken we partijen aan op hun verantwoordelijkheid; eventueel voeren we ook zelf waterbodemsaneringen uit. Op dit moment hebben we geen compleet beeld van het aantal potentiële saneringslocaties en de totale saneringsomvang. In de planperiode proberen we een zo compleet mogelijk beeld van de saneringsopgave te krijgen, inclusief de taken en verantwoordelijkheden van de diverse partijen daarin. Het streven is dat alle relevante saneringslocaties voor 2015 zijn gesaneerd. Om de relevantie te bepalen, kijken we naar de mate waarin de aanwezige verontreinigingen in de waterbodems de gewenste situatie in de weg staan.

5.2.2 Transporteren en zuiveren van afvalwater

De afvalwaterketen wordt zodanig beheerd dat de emissies naar oppervlaktewater geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel.

Samen met de gemeenten ligt er een belangrijke taak in het optimaliseren van het beheer van de afvalwaterketen en het terugdringen van emissies naar oppervlaktewater. In deze paragraaf wordt ingegaan op het doel en belang van deze samenwerking. Ook bekijken we de waterschapstaken ten aanzien van het transporteren en zuiveren van afvalwater en het verwerken van zuiveringsslib.

Samenwerking in de afvalwaterketen

Het waterschap beschouwt de afvalwaterketen als één geheel. Waterschap en gemeente beheren elk een deel van de afvalwaterketen. De gemeente is verantwoordelijk voor het inzamelen en transport van het afvalwater naar het overnamepunt van het waterschap. Wij zijn dan verantwoordelijk voor de afname en het verdere transport naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie en de feitelijke zuivering van het afvalwater.

Hierdoor is er sprake van een grote wederzijdse afhankelijkheid als het gaat om het terugdringen van emissies naar oppervlaktewater en het beheersen van kosten. Het NBW en de KRW stellen nieuwe, hogere eisen aan het watersysteem. De verwachting is dat deze hogere eisen leiden tot meer strikte lozings-eisen. Het gevolg daarvan is: hogere investeringskosten en exploitatielasten voor het inzamelen, transporteren en zuiveren van afvalwater.

Het waterschap gaat de toekomstige opgaven in nauwe samenwerking met de gemeenten structureel en planmatig oppakken. Op die manier streven we naar een zo effectief mogelijk beheer en inrichting van de afvalwaterketen tegen de laagste maatschappelijke kosten. Hiermee sluiten we bovendien aan bij de wens vanuit het Rijk om te komen tot een structurele samenwerking in de waterketen. Het afkoppelen van regenwater zien we als een belangrijke maatregel in dit verband (zie het Intermezzo afkoppelen). Een gezamenlijke aanpak in de vorm van een meerjarenprogramma afkoppelen onder de paraplu van het gemeentelijk waterplan geniet de voorkeur. Hierbij heeft het afkoppelen van zowel openbare terreinen als terreinen van particulieren en bedrijven de aandacht. Eventuele aanpassingen aan het watersysteem moeten in het meerjarenprogramma worden meegenomen. Om gemeenten tot afkoppelen te stimuleren kent het waterschap een bijdrageregeling. Deze regeling loopt in principe eind 2006 af.

In 2006 wordt een nader uitgewerkte beleidslijn voor samenwerking in de afvalwaterketen ter besluitvorming voorgelegd aan het bestuur.

Intermezzo afkoppelen

Het is wenselijk dat regenwater niet via het vuilwaterriool wordt afgevoerd. Dit gelet op de doelstelling om de emissie uit riooloverstorten te verminderen en regenwater zo veel mogelijk voor het watersysteem te behouden. Een en ander betekent dat verharde oppervlakken die nu zijn aangesloten op het vuilwaterriool zo veel mogelijk worden afgekoppeld. Ook het Rijk is voorstander van het zo veel mogelijk afkoppelen van regenwater, zoals blijkt uit de Rijksbrief regenwater. Nieuwe verharding die in de afgelopen jaren is aangelegd is vrijwel nergens aangesloten op de riolering. Dit beleid zal worden voortgezet.

Om het samenwerkingsverband in de afvalwaterketen verder te concretiseren, is in 2006 een start gemaakt met het uitvoeren van optimalisatiestudies (OAS) per rwzi-verzorgingsgebied. Doel van deze studies is het optimaliseren van het beheer tegen de laagste maatschappelijke kosten. Ook willen we in beeld krijgen waar - in het kader van het waterkwaliteitsspoor - het beste maatregelen getroffen kunnen worden voor het verder terugdringen van emissies uit riooloverstorten en rwzi's. Doelstelling is om de optimalisatiestudies eind 2010 afgerond te hebben voor de zeven rwzi-verzorgingsgebieden. De afspraken die voortvloeien uit de OAS worden vastgelegd in een afvalwaterakkoord (publiek contract tussen waterschap en aangesloten gemeenten). Hierdoor ligt minder de nadruk op de vergunningverlening in het kader van Wvo en keur.

Vanaf 2006 geeft het waterschap invulling aan de OAS-studies. De financiële consequenties hiervan zijn opgenomen in de Voorjaarsnota 2006.

Zuiveren en transporteren van afvalwater

Vanaf het overnamepunt van de gemeente is het de taak van het waterschap om de overeengekomen hoeveelheid afvalwater naar de rwzi's te transporteren. Op dit moment voldoen we nog niet overal aan deze afnameplicht. Momenteel zijn we bezig om de meerjarige activiteiten ten aanzien van het transporteren en zuiveren van afvalwater per rwzi-verzorgingsgebied vast te leggen in een zogenaamd Basis Zuiveringsplan (BZP). De basis- en beheergegevens vormen het fundament voor het BZP. Zij zijn essentieel uit het oogpunt van een adequate bedrijfsvoering en afstemming met de gemeenten als ketenpartners. Het waterschap wenst daarom te beschikken over actuele, betrouwbare en toegankelijke basis- en beheergegevens. Dit vergt een structureel beheer van de gegevens. Hierin zien we een parallel met de legger- en beheerregisters voor het watersysteem. Onderdeel van de gegevens vormen de bestaande zuiveringscapaciteiten, actuele belasting en de prognoses voor de toekomst.

Er bestaat nog beperkt inzicht in de afvalwaterstromen die via de transportleidingen van het waterschap worden getransporteerd. Om het beheer te optimaliseren is een beter inzicht hierin gewenst. Bij renovatiewerkzaamheden in de rioalgemalen wordt daarom gelijktijdig meetapparatuur geïnstalleerd.

Het waterschap zuivert het afvalwater van ruim 700.000 particulieren en vele bedrijven met een totale vuilvracht van ruim 1.200.000 v.e. De totale vuilvracht is verdeeld over zeven zuiveringsinstallaties. Het gezuiverde afvalwater (effluent) wordt geloosd op het oppervlaktewater. Ondanks de zuivering vormen de effluents van de zuiveringsinstallaties lokaal de grootste en belangrijkste puntbronnen voor fosfaat en stikstof in het beheersgebied. Ook bevat het effluent nog sporen van onder meer zware metalen, bestrijdingsmiddelen en organische micro's. In de Wvo-vergunningen voor de effluentlozingen zijn kwaliteitseisen gesteld. Op dit moment voldoen nog niet alle zuiveringen aan de lozings-eisen. Dit is te wijten aan een te grote vuilvracht of een te sterk fluctuerende hydraulische belasting door regenwater.

Het waterschap heeft continu oog voor efficiëntieverbetering van het zuiveringsproces. Om die reden nemen we actief deel aan het jaarlijkse benchmark-zuiveren. We willen sterker inzetten op innovatie en technologieontwikkeling. Dit uit het oogpunt van efficiëntieverbetering en een mogelijke aanscherping van de lozings-eisen als gevolg van de implementatie van de KRW. Daarbij is het wenselijk om in nauwe samenwerking met collega-waterschappen en STOWA pilots uit te voeren. Dergelijke pilots kunnen meer duidelijkheid geven over de technische en financiële mogelijkheden voor verdergaande emissiereductie. Hierbij moet er ook aandacht zijn voor meer brongerichte maatregelen.

Het waterschap bepaalt vanuit de randvoorwaarden die het watersysteem stelt een financiële ambitie ten aanzien van het zuiveren van afvalwater.

Het slib dat bij het zuiveringsproces ontstaat, wordt afgezet bij de Slibverwerking Noord-Brabant (SNB). De SNB stelt kwaliteitseisen aan het aangeleverde slib. Het doel is het slib zodanig te verwerken dat het op basis van jaargemiddelden voor 100 procent voldoet aan de acceptatievoorwaarden van de SNB.

5.2.3 Emissiereductie derden

Lozingen op oppervlaktewateren zijn zodanig beperkt dat zij geen beletsel vormen voor het tijdig behalen van de goede chemische toestand en het goed ecologische potentieel.

Het waterschap is als waterkwaliteitsbeheerder verantwoordelijk voor het reguleren van de puntlozingen naar oppervlaktewater. Samen met de diffuse bronnen (zie paragraaf 5.2.4) vormen puntlozingen de totale belasting van het oppervlaktewater met stoffen. Om aan de gewenste doelstellingen te voldoen, moet de belasting verder worden teruggedrongen. Met betrekking tot puntbronnen hebben we hiervoor de beschikking over het instrumentarium van vergunningverlening en handhaving in het kader van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo). Daar waar de Wvo tekortschiet, gaan we het gewenste gedrag met betrekking tot lozingen door de inzet van ander instrumentarium stimuleren.

Vergunningverlening

Met behulp van de vergunningverlening in het kader van de Wvo beschermt het waterschap de water(bodem)kwaliteit van alle oppervlaktewateren. Bij het toepassen van de vergunningverlening sluiten we aan op het landelijk emissiebeleid. Dit geldt voor zowel puntbronnen als diffuse bronnen. De gestelde eisen aan lozingen op oppervlaktewateren zijn gebaseerd op de stand van de techniek. Die zijn aangevuld met de eisen die voortvloeien uit de functies die aan het oppervlaktewater zijn toegekend. Ter beoordeling van de toelaatbaarheid van de lozing wordt een imissietoets uitgevoerd. Het resultaat van de toets nemen we in de overwegingen mee. Naar verwachting is het aantal nieuwe Wvo-vergunningen in de toekomst beperkt. Daarbij zal als gevolg van de Waterwet de vergunningverlening voor de indirecte lozingen (AmvB bedrijven die lozen op het gemeentelijk rioolstelsel) zeer waarschijnlijk over gaan naar de gemeenten. Op dit moment is nog niet duidelijk in hoeverre we hierbij dan een bindende adviesrol hebben ten aanzien van de aard en de omvang van de lozingen. We gaan vooral energie steken in het reviseren van bestaande vergunningen op basis van de nieuwe normen die vanuit de KRW gesteld gaan worden.

Waterkwaliteitsspoor

De emissies van verontreinigende stoffen vanuit riooloverstorten naar oppervlaktewateren vormen, vooral op lokaal niveau, nog steeds een belangrijk aandachtspunt. Dit ondanks het feit dat de meeste gemeenten in het beheersgebied van waterschap Aa en Maas inmiddels voldoen aan de basisinspanning. Het uit oogpunt van watersysteendoelstellingen verder terugdringen van emissies vanuit riooloverstorten noemen we het 'waterkwaliteitsspoor'.

In 2006 wordt een beleidslijn voor het waterkwaliteitsspoor ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuur.

Handhaving

Het waterschap handhaaft de naleving van de Wvo en de daarop gebaseerde uitvoeringsvoorschriften, vergunningen en algemene regels. Het accent ligt op de preventieve handhaving (controle of toezicht). Bij geconstateerde overtredingen gaat het waterschap over tot repressieve handhaving. Op het gebied van handhaving werken we structureel samen met andere overheden.

Stimulering

Vergunningverlening en handhaving zijn niet altijd de meest geëigende instrumenten om het gewenste gedrag van lozers te stimuleren. Daar waar deze aloude en beproefde instrumenten tekortschieten, maakt het waterschap gebruik van andere instrumenten. We zetten hiervoor het volgende instrumentarium breed en probleemoplossend in:

- Convenanten.
- Communicatie.
- Voorbeeldfunctie.
- Stimuleringsregelingen (zoals de bijdrage afkoppelen tot eind 2006 en de bijdrage aan het oplossen van lozingen in het buitengebied).
- Beleidsbeïnvloeding.
- Onderzoek naar maatregelen en instrumenten (effectiviteit en kosten), proefprojecten, kennisinnovatie.

5.2.4 Diffuse bronnen

Diffuse verontreinigingen die het tijdig bereiken van de goede chemische toestand en het goed ecologisch potentieel in de weg staan, worden door het waterschap bij de juiste partijen geadresseerd.

Generieke waterkwaliteitsproblemen van diffuse oorsprong gelden in principe als milieuproblemen. Zij vergen veelal een provinciale, landelijke of zelfs Europese aanpak. Voor het terugdringen van diffuse bronnen staan vele partijen aan de lat. Het waterschap speelt als uitvoerder hierin slechts een bescheiden rol. Als waterautoriteit zien we het als onze taak om de probleemstoffen van diffuse oorsprong bij de juiste actoren te adresseren. We beschikken echter niet over een instrumentarium om emissiereductie vanuit diffuse bronnen af te dwingen.

Bij het oplossen van meer regionale en lokale waterkwaliteitsproblemen kan het zowel gaan om brongerichte, end of pipe en effectgerichte maatregelen. We hanteren een gebiedsgerichte benadering om gebiedsspecifieke doelstellingen zoveel mogelijk te kunnen halen. Hier maakt het terugdringen van diffuse belasting onderdeel uit van een totaalpakket aan maatregelen die nodig zijn om zowel het goed ecologisch potentieel als de goede chemische toestand te halen. Brongerichte maatregelen die we daarbij tot onze beschikking hebben zijn: het verwijderen van in het verleden vervuilde waterbodems en het beperken van de inlaat van gebiedsvreemd water.

Ten aanzien van diffuse bronnen wil het waterschap een agendastellende rol spelen. Het waterschap kijkt nog op welke manier we hieraan nader invulling gaan geven.

5.3 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 5.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor schoon water.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O5.1	Verwijderen klasse 3 en 4 onderhoudsbaggerspecie	50.000 m ³
O5.2	Opstellen uitvoeringsprogramma waterbodemsaneringen	2007
O5.3	Uitvoeren 7 OAS studies	Gereed 2009
O5.4	Implementeren nieuwe lozingseisen vanuit KRW in bestaande vergunningen	Vanaf 2010
O5.5	Inventariseren eigenaren van probleemstoffen	2009

	Huiswerk	Jaartal
H5.1	Opstellen beleidslijn samenwerking in de afvalwaterketen	2006
H5.2	Opstellen beleidslijn voor het waterkwaliteitspoor	2006
H5.3	Bepalen ambities ten aanzien van het zuiveren van afvalwater	2007
H5.4	Nadere invulling geven aan agendastellende rol waterschap ten aanzien van diffuse bronnen	2007

Natuurlijk water

6

Dit hoofdstuk gaat in op alle activiteiten die gerelateerd zijn aan het ecologisch functioneren van het oppervlaktewatersysteem. Het gaat dan zowel om de beeksystemen, sloten en rivieren als om geïsoleerde wateren zoals wielen en vennen. De ecologie is een resultante van fysisch-chemische waterkwaliteit, het beheer en de inrichting. Deze aspecten komen primair aan de orde bij respectievelijk de hoofdstukken schoon water en voldoende water. Daar waar van toepassing komen zij echter ook in dit hoofdstuk aan bod. De nadruk ligt in dit hoofdstuk echter op de inrichting en beheer van wateren in relatie tot ecologie.

6.1 Beleidsdoelstellingen

6.1.1 Maatschappelijke context

De maatschappelijke doelstelling met betrekking tot natuurlijk water is:

Alle oppervlaktewateren voldoen aan het goed ecologische potentieel.

De maatschappelijke doelstelling leidt tot de volgende taakgerichte doelstellingen:

- Het watersysteem is zodanig ingericht dat wordt voldaan aan de hydromorfologische randvoorwaarden van het goed ecologisch potentieel.
- Waterlopen worden zodanig beheerd dat dit geen afbreuk doet aan het goed ecologisch potentieel.

Het waterschap heeft ook een uitvoerende taak ten aanzien van het realiseren van ecologische verbindingzones langs waterlopen. Dit vloeit voort uit het provinciaal Waterhuishoudingsplan. Als gevolg van genoemde taak moet het waterschap, bovenop de realisatie van het goede ecologische potentieel, nóg een doelstelling realiseren.

Waterlopen met een functie EVZ zijn zodanig ingericht en worden zodanig beheerd dat de verspreiding en uitwisseling van doelsoorten tussen bestaande en toekomstige natuurgebieden mogelijk is.

6.1.2 Goed ecologisch potentieel

Alle oppervlaktewateren voldoen aan het goed ecologische potentieel.

De huidige doelstellingen voor natuurlijk water vloeien voort uit de functies die aan de diverse wateren en gebieden zijn toegekend in het provinciaal Waterhuishoudingsplan. U kunt dan denken aan: algemeen ecologische functie (basiskwaliteit), EVZ, natte natuurparels, viswater, waternatuur en watersysteembeek. De implementatie van de Kaderrichtlijn water heeft tot gevolg dat de huidige systematiek van functie-toekenning en doelstellingen wordt omgebouwd naar het benoemen van ecologische doelstellingen per waterlichaam. Voor de activiteiten van het waterschap is het zeker dat de genoemde inrichtingsmaatregelen in de huidige waterbeheersplannen goed passen in de doelstellingen van de Kaderrichtlijn water. Het gaat dan om beekherstel, aanleg natuurvriendelijke oevers, verbeteren vismigratie en aanleg van ecologische verbindingzones. Mogelijk zijn echter aanvullende maatregelen noodzakelijk.

Intermezzo MEP/GEP

Vrijwel alle wateren in het beheersgebied van waterschap Aa en Maas vallen in het kader van de KRW onder de categorie sterk veranderde wateren. Dit betekent dat al deze wateren moeten voldoen aan het goed ecologisch potentieel. Op dit moment is nog niet per waterlichaam duidelijk wat dit goed ecologisch potentieel qua doelstellingen inhoudt. De verwachting is dat hier in de loop van dit jaar meer duidelijkheid over komt. De planvormingsfase van de KRW duurt tot 2009. Tot die tijd zullen er formeel geen nieuwe normen zijn.

Voor het uitvoeren van de noodzakelijk geachte inrichtings- en beheersmaatregelen staan in principe meerdere partijen aan de lat. Voor de leggerwaterlopen is dit voornamelijk het waterschap zelf. Voor de overige waterlopen zijn dit terreinbeheerders, gemeenten en particuliere grondeigenaren.

6.1.3 Ontsnippering

Waterlopen met een functie EVZ zijn zodanig ingericht en worden zodanig beheerd dat de verspreiding en uitwisseling van soorten tussen bestaande en toekomstige natuurgebieden mogelijk is.

Versnippering is naast verdroging en eutrofiëring één van de belangrijkste oorzaken voor de afname aan soortenrijkheid van planten en dieren in ons land. Versnippering leidt op dit moment tot bedreiging van het voortbestaan van veel soorten. Om de versnippering op te lossen is voldoende ruimtelijke samenhang tussen natuurgebieden nodig. Het belangrijkste instrument om dit te realiseren is de Ecologische Hoofdstructuur. De Ecologische Hoofdstructuur voorziet in een stelsel van samenhangende natuurkerngebieden en natuurontwikkelingsgebieden. Genoemde gebieden zijn met elkaar verbonden door ecologische verbindingzones (zie Intermezzo). Het waterschap vervult een belangrijke rol bij zowel de inrichting als het beheer van ecologische verbindingzones langs waterlopen. Het waterschap draagt bijvoorbeeld zorg voor de visvriendelijke inrichting van gemalen.

Intermezzo Ecologische Hoofdstructuur

De rijksoverheid heeft zich voorgenomen om planten- en diersoorten en hun leefgebieden te beschermen. Het strategische natuurbeleid is hierbij gericht op het versterken, vergroten en verbinden van de natuurgebieden. Het belangrijkste instrument om dit te realiseren is de in 1990 geïntroduceerde Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

De kern van het natuurbeleid is de realisatie van deze EHS. Die bestaat globaal uit drie onderdelen:

- Natuurkern- en natuurontwikkelingsgebieden: deze gebieden zijn voor een groot deel tevens onderdeel van het Europese Netwerk van beschermde gebieden Natura 2000. Omdat bleek dat alleen gebiedsbescherming onvoldoende was om de soorten in stand te houden (Natuurbalans 1990), zijn de er twee extra onderdelen aan de EHS toegevoegd (zie hieronder).
- Ecologische verbindingzones (EVZ): deze toevoeging was het eerste antwoord op Natuurbalans 1990 en is bedoeld voor het verbinden van de beschermde gebieden onderling. Na enige jaren praktijkervaring bleek dat het concept van EVZ's vooral geschikt is op regionaal niveau. Het is bovendien te kleinschalig voor vooral grotere zoogdieren en langere afstanden. Om hierop in te spelen is tot een tweede type verbindingzones besloten (zie hieronder).
- Robuuste verbindingzones (RV): dit zijn brede zones (500-1000 meter) die beschermde gebieden over relatief grote afstanden met elkaar verbinden. Zij koppelen de EHS ook aan Natura 2000-gebieden in Duitsland en België.

6.2 Activiteiten waterschap

6.2.1 Inrichting watersysteem

Het watersysteem is zodanig ingericht dat wordt voldaan aan de hydromorfologische randvoorwaarden van het goed ecologisch potentieel.

Bij de toch wat meer kleinschalige waterlichamen zoals wij die in ons beheersgebied kennen, speelt de inrichting van het watersysteem een belangrijke rol bij het ecologisch functioneren. Zo kan een goede inrichting de noodzakelijke hydromorfologische randvoorwaarden bieden. U kunt daarbij denken aan: de aanwezigheid van schuilplaatsen, leefgebied, het juiste stromingsprofiel, ruimte voor natuurlijke processen en migratiemogelijkheden. Inrichtingsmaatregelen kunnen net zo belangrijk zijn als beheersmaatregelen en emissiereducerende maatregelen. Beekherstel, de aanleg van natuurvriendelijke oevers en het mogelijk maken van vismigratie zijn belangrijke activiteiten in dit kader.

Beekherstel

Er is sprake van beekherstel als het watersysteem weer wordt hersteld in zijn (min of meer) natuurlijke staat qua morfologie, afvoerregiem, waterpeil en veerkracht. In de praktijk gaat het bij beken dan vaak om het geven van ruimte aan het systeem voor natuurlijke processen. Zoals peildynamiek (met eventuele overstroming), hermeandering, sedimentatie en erosie. Het waterschap hanteert als leidraad voor beekherstel de streefbeeld voor Beek- en Kreekherstel en het zogenaamde 5-S-model (STOWA, 1995). Het 5-S-model gaat uit van een samenhangende systeembenadering. De belangrijkste factoren daarin zijn: Systeemvoorwaarden, Stroming, Structuren, Stoffen en Soorten.

Beekherstel is vrijwel uitsluitend van toepassing voor waterlopen met de functie waternatuur. Het ruimtebeslag voor beekherstel varieert van 25 meter in de bovenloop tot 125 meter in de benedenloop (voor het benedenstroomse deel van rivier de Aa, het Dynamisch Beekdal). Het verwerven van de extra ruimte voor de realisatie van beekherstel gebeurt op basis van vrijwilligheid. Gangbare instrumenten zijn grondverwerving en kavelruil.

De ruimtelijke reserveringen voor beekherstel worden in samenwerking met de betreffende gemeenten geconcretiseerd in de bestemmingsplannen buitengebied.

Watersysteembeek

Voormalig waterschap De Aa heeft aan een aantal waterlopen de functie watersysteembeek toegekend. Het betreft hoofdwaterlopen waar het streven is naar een meer natuurlijk karakter van inrichting en afvoerdynamiek. Het inrichten van watersysteembeeken leidt niet tot extra ruimtelijke claims. De aanpassingen voor een meer natuurlijk karakter gaan namelijk minder ver dan in het geval van beekherstel. De nadere uitwerking van de functie watersysteembeek heeft tot op heden niet plaatsgevonden. Verwachting is dat deze functie deel gaat uitmaken van de kwalificatie goed ecologisch potentieel.

De functie van watersysteembeek wordt niet meer verder uitgewerkt.

Aanleg natuurvriendelijke oevers

Het waterschap streeft naar een natuurvriendelijkere inrichting van de oevers van de leggerwaterlopen. Vandaar dat we willen voldoen aan de gewenste ecologische toestand en dat we (bovendien) de onderhoudskosten willen beperken. Voor het beheersgebied van voormalig waterschap De Aa is een doelstelling geformuleerd ten aanzien van het aanleggen van natuurvriendelijke oevers. De herinrichting van de oever wordt hierbij gelijktijdig met het herprofilen uitgevoerd.

In afwachting van de inrichtingsmaatregelen die ten behoeve van de Kaderrichtlijn water uitgevoerd moeten worden, blijft de doelstelling om oevers van bestaande leggerwatergangen natuurvriendelijk in te richten overeind en wordt uitgebreid naar het gehele beheersgebied.

Visstandbeheer en vismigratie

Als waterbeheerder is waterschap Aa en Maas publiekrechtelijk verantwoordelijk voor het kwantitatieve en kwalitatieve waterbeheer. Daarnaast verhuurt het waterschap privaatrechtelijk - voor zover het eigenaar van wateren is - visrechten. Een uitwerking naar een eigen beleidskader voor visstandbeheer en visserijbeheer heeft nog niet plaatsgevonden. Sportvisserijorganisaties (beroepsvissers komen in ons beheersgebied niet voor) zijn als huurders van het visrecht volgens de Visserijwet bevoegd het aan de visserij gerelateerde beheer van de visstand (waaronder het wegvangen en uitzetten van vis) uit te voeren.

Met de inwerkingtreding van de Europese Kaderrichtlijn water is de relatie tussen de waterbeheerder en de sport- en beroepsbinnenvisserij in een nieuw licht komen te staan. De visstand vormt namelijk een van de ecologische doelgroepen. Dit betekent dat het waterschap doelen met betrekking tot de visstand moet vaststellen. Bovendien moeten we ervoor zorgen dat deze doelen ook daadwerkelijk worden bereikt.

Bij het invullen van maatregelen kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het visvriendelijk inrichten van gemalen. De waterbeheerder krijgt hiermee verantwoordelijkheden op het gebied van het visstandbeheer. Dit naast de rechten en verantwoordelijkheden die de visserijsector conform de Visserijwet op dit terrein al bezit.

Voor de wateren met de functie viswater gelden specifieke waterkwaliteitsnormen (zie hoofdstuk 5). Daarnaast is voor het waterbeheersgebied van voormalig waterschap De Aa een doelstelling geformuleerd ten aanzien van vismigratie in de vorm van het verwijderen van obstakels voor vistrek. Hierbij is prioriteit gelegd voor de wateren met de functie viswater en de functie waternatuur.

De doelstelling voor vismigratie wordt in een afzonderlijke beleidsnota doorvertaald naar het gehele beheersgebied. Hierbij wordt vooral ingestoken op het passeerbaar maken van stuwen (dus niet zozeer op het verwijderen ervan).

6.2.2 Beheer watersysteem

Waterlopen worden zodanig beheerd dat dit geen afbreuk doet aan het goed ecologisch potentieel.

Als gevolg van beheer (zoals maaien, herprofilen en baggeren) kunnen bepaalde soorten zodanig onder druk komen te staan dat zij verdwijnen. Door bij het beheer rekening te houden met deze soorten (door bijvoorbeeld gedifferentieerd ecologisch maaibeheer) kan de ecologische kwaliteit van de waterlichamen behouden blijven of zelfs verbeteren. Hetzelfde geldt ook voor de oevers. Ruigte die in de winter langs de waterlopen blijft staan, kan essentieel zijn voor de overwintering van organismen (bijvoorbeeld insecten). Op dit moment stellen we een beheerplan op voor het onderhouden van waterlopen. De doelstellingen vanuit de Kaderrichtlijn water worden hierin meegenomen of later ingevoegd. Voor het reguliere peilbeheer geldt dat een zo groot mogelijk natuurlijk peilverloop - gekenmerkt door hoge waterstanden in de winter en lage waterstanden in de zomer - bijdraagt aan het realiseren van het goede ecologische potentieel. Dit dient uiteraard afgestemd worden op de doelstellingen van het NBW.

6.2.3 Ecologische verbindingzones

Waterlopen met een functie EVZ zijn zodanig ingericht en worden zodanig beheerd dat de verspreiding en uitwisseling van soorten tussen bestaande en toekomstige natuurgebieden mogelijk is.

Inrichting

Op basis van het provinciale Waterhuishoudingsplan (WHP2, 1998) is het waterschap trekker van het realiseren van ecologische verbindingzones langs waterlopen. Voor waterschap Aa en Maas gaat het om in totaal 400 kilometer waterloop. Daarlangs moet vóór 2018 een ecologische verbindingzone gerealiseerd zijn. De (voorgescreven) gemiddelde breedte van de verbindingzones bedraagt 25 meter in het landelijk gebied en vijftig meter in het stedelijk gebied. Hiervan komt een breedte van tien meter direct langs de waterloop voor rekening van het waterschap. Het overige deel komt voor rekening van gemeenten en terreinbeheerders. Onze voorkeur gaat ernaar uit om gezamenlijk met gemeenten en

terreinbeheerders de ecologische verbindingzones te realiseren. Vanuit onze rol als voortrekker hebben we gebiedsdekkend streefbeelden voor de ecologische verbindingzones opgesteld. Zij vormen de basis voor de inrichtingsplannen voor de afzonderlijk deeltrajecten. Ook dragen de streefbeelden bij aan een goede onderlinge samenhang van de afzonderlijke inrichtingsprojecten.

Beheer

Naast de inrichting speelt het beheer een belangrijke rol in het functioneren van de ecologische verbindingzones. Om die reden nemen we beheer (en de taakverdeling daarin tussen betrokken partijen) nu al in de planvorming mee. Praktische overwegingen, zoals het komen tot beheersbare eenheden, worden hierbij meegewogen. Het feitelijke beheer wordt afgestemd op de doelsoorten. Het waterschap draagt de kosten voor het ecologisch beheer waar het waterschap verantwoordelijk voor is en die nodig zijn voor het functioneren van de ecologische verbindingzone. In tegenstelling tot gemeenten en particulieren komen wij echter niet in aanmerking voor subsidie voor deze beheerstaak. De omvang van de onderhoudstaak loopt gelijk op met de in tabel 6.3 weergegeven realisatiedoelstelling. Dit betekent automatisch een stijging van de beheerkosten.

6.3 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 6.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor natuurlijk water.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O6.1	Beekherstel	32 kilometer
O6.2	Concretiseren ruimtelijke reserveringen voor beekherstel	2007
O6.3	Stuwen passeerbaar maken voor vis	4 tot 8 stuwen
O6.4	Vismigratiedoelstelling doorvertalen voor hele beheersgebied	2007
O6.5	Natuurvriendelijke oevers	20 kilometer
O6.6	Doelstelling om oevers natuurvriendelijk in te richten uitbreiden naar hele beheersgebied	2007
O6.7	Aanleg ecologische verbindingzones	80 kilometer

	Huiswerk	Jaartal
H6.1	Vaststellen goed ecologisch potentieel	2007

Overstijgende activiteiten

7

In hoofdstuk 3 tot en met 6 zijn de verschillende maatschappelijke doelstellingen benoemd en ingevuld. Gezien het integrale karakter daarvan, is er ook nog sprake van een aantal aanvullende (of overstijgende) doelstellingen en activiteiten. Het gaat daarbij om integrale beleidsvorming, beoordeling plannen derden, calamiteitenbestrijding, monitoring en activiteiten in het kader van verwante belangen. Hieronder vallen het nautisch beheer en het recreatief medegebruik.

7.1 Beleidsdoelstellingen

Waar het gaat om overstijgende activiteiten hanteert het waterschap de volgende doelstellingen:

- Het waterschap beschikt over een communicatieplan.
- Het waterschap beschikt over actuele en integrale beleidsplannen.
- Het waterschap beschikt over actuele calamiteitenplannen en handelt hier adequaat naar.
- Het waterschap behartigt de waterbeheerbelangen (als maatschappelijk belang) in plannen van derden goed.
- Het waterschap beschikt over een actueel meetprogramma om beleidsdoelstellingen te kunnen toetsen.
- Voor zover de uitoefening van de taken het toelaat, biedt het waterschap ruimte voor medegebruik van het watersysteem en de waterkeringen.

De beleidsdoelstellingen worden in de volgende paragrafen nader toegelicht.

7.1.1 Beleidsplannen

Het waterschap beschikt over actuele en integrale beleidsplannen.

Het waterschap wenst te beschikken over een samenhangend en logisch geheel van beleidsplannen. De beleidsplannen zijn actueel en integraal op het punt van inhoud. Bovendien zijn zij transparant qua taken, doelstellingen, activiteiten en kosten. De beleidsplannen zijn voor iedereen goed toegankelijk. De beleidsvorming vindt zoveel mogelijk op interactieve manier plaats. Daarbij geldt een onderscheid

tussen verplichte planfiguren (zoals het waterbeheersplan en Beheerplan waterkeringen) en de optionele thema- en gebiedsgerichte plannen (waaronder de gemeentelijke waterplannen).

Waterbeheersplan

De waterbeheersplannen 2001-2004 van de voormalige waterschappen De Aa en De Maaskant zijn door de provincie verlengd tot en met 2008. Deze Strategienota doet dienst ter integratie van de bestaande waterbeheersplannen. De nota vormt bovendien een groeidocument voor het nieuwe waterbeheersplan dat in 2009 wordt vastgesteld.

Beheerplan waterkeringen

Het Beheerplan waterkeringen behandelt de manier waarop waterschap Aa en Maas het beheer van de waterkeringen vormgeeft en uitvoert. Het plan geeft eenduidige doelstellingen, normen en richtlijnen voor het beheer van waterkeringen voor de middellange en langere termijn. Het opstellen van een Beheerplan waterkeringen is verplicht gesteld volgens artikel 3 van de Verordening op de waterkering Noord-Brabant 1997. Genoemde verordening is weer gebaseerd op artikel 14 van de Wet op de waterkering.

Het beheerplan speelt een belangrijke rol in de formele afstemming van het waterkeringenbeheer met belanghebbende partijen als gemeenten, provincie en Rijkswaterstaat. Het plan is ook de leidraad om te komen tot een afgewogen programma van maatregelen voor de komende jaren. Vooralsnog geven we in 2006 primair aandacht aan het uitdetailleren van de toetsing 2005 en de realisatie van een verbeterprogramma. Daarna stellen we in 2007 het Beheerplan waterkeringen vast.

Gemeentelijke waterplannen

Gemeentelijke waterplannen vormen een belangrijk integratiekader voor het gehele takenpakket van waterschap en gemeente. Dit zowel met betrekking tot het watersysteem en de afvalwaterketen als de afstemming met de gemeentelijke beleidsvelden ruimtelijke ordening, natuur en milieu. Belangrijke zaken die in de waterplannen aan de orde komen zijn onder meer: stedelijke wateropgave, omgaan met regenwater en grondwater, emissiereductie, inrichting van watersystemen, de uitgangspunten van de watertoets en samenwerking in de afvalwaterketen. Het waterschap bevordert de totstandkoming van gemeentelijke waterplannen. Uiterlijk in 2008 willen we voor alle gemeenten in het beheersgebied een waterplan afgerond hebben. De waterplannen zijn voorzien van een uitvoeringsprogramma.

Daarmee kan de uitvoering van watergerelateerde maatregelen in de gemeenten zoveel mogelijk planmatig en in onderlinge samenhang worden uitgevoerd. De samenhang in de uitvoering en de uitvoering zelf moeten verder worden versterkt. Het waterschap streeft daarbij naar een samenhangend uitvoeringsprogramma. Dit programma is gebaseerd op een gezamenlijke langetermijnvisie rond grondwater- en oppervlaktewaterbeheer en afvalwaterketenbeheer. Een en ander conform de doelstellingen van het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Kaderrichtlijn water.

7.1.2 Calamiteitenplannen en bestrijding

Het waterschap beschikt over actuele calamiteitenplannen en handelt hier adequaat naar.

Overeenkomstig artikel 69 van de Waterstaatswet beschikt waterschap Aa en Maas over een calamiteitenplan. Het calamiteitenplan vormt het kader voor het optreden van het waterschap bij taakgerelateerde calamiteiten. Bij het voorkomen en bestrijden van calamiteiten zijn meestal ook andere organisaties betrokken op basis van eigen bevoegdheden. Het calamiteitenplan moet ertoe leiden dat alle betrokken

organisaties hierbij effectief kunnen samenwerken. Naast het calamiteitenplan beschikt het waterschap over vier bestrijdingsplannen:

- Wateroverlast/laagwater.
- Verontreiniging oppervlaktewater.
- Hoogwater Maas.
- Verstoring afvalwaterproces.

In de bestrijdingsplannen is in detail uitgewerkt hoe het waterschap handelt bij bepaalde calamiteiten. Door middel van regelmatige calamiteitenoefeningen zorgen we ervoor dat we slagvaardig handelen tijdens calamiteiten. Jaarlijks actualiseren we het calamiteitenplan en de bestrijdingsplannen.

7.1.3 Plannen derden

Het waterschap behartigt waterbeheerbelangen (als maatschappelijk belang) in plannen van derden goed.

Bij het realiseren van de maatschappelijke doelstellingen voor een veilig en bewoonbaar beheersgebied en voldoende, schoon en natuurlijk water, is er sprake van een sterke overlap met de beleidsvelden ruimtelijke ordening en milieu. Als waterbeheerder is het onze rol om de watergerelateerde belangen zodanig te behartigen dat de beleidsvelden ruimtelijke ordening en milieu optimaal worden ingezet voor het bereiken van de doelen. Net als voor particulieren en bedrijven met hun specifieke belangen, heeft het waterschap ook tegenover mede overheden de taak om hen op hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van het watersysteem en de waterketen te wijzen en deze verantwoordelijkheid ook bij deze partijen te laten.

Gemeenten

Een nauwe samenwerking met gemeenten is een essentiële voorwaarde om de gestelde maatschappelijke doelen te bereiken. Voor de ruimtelijke ordening is dat inmiddels vormgegeven door middel van het wettelijk verankerd watertoetsproces. Het doorlopen van het proces zorgt ervoor dat water als ordenend principe evenwichtig wordt meegewogen in de ruimtelijke planvorming. Met betrekking tot de afvalwaterketen vindt reguliere afstemming met de gemeenten plaats in het kader van het gemeentelijk rioleringsplan en de basisrioleringsplannen. Gezamenlijke optimalisatiestudies geven een verdergaande vorm van samenwerking inmiddels gestalte (zie ook paragraaf 5.2.2).

Op het vlak van vergunningverlening en handhaving wordt bij de coördinatie van de Wvo en Wet milieu (Wm)-vergunningen nauw samengewerkt. Voor het overige is op het vlak van milieubeleid op dit moment nog nauwelijks sprake van een structurele samenwerking. Uit het oogpunt van verdergaande emissie-reductie van vooral diffuse bronnen is dit zeker gewenst. Naar verwachting krijgt deze samenwerking de komende tijd nader vorm. Dit als gevolg van de activiteiten die voortvloeien uit de implementatie van de Kaderrichtlijn water.

Rijk en provincie

Een goede behartiging van de maatschappelijke belangen op het terrein van waterbeheer vraagt om een duidelijke inbreng van het waterschap in de plannen van hogere overheden. Dit kan als zelfstandige waterautoriteit of via koepelorganisaties. Voor het bereiken van de KRW-doelstellingen is een adequaat

generiek milieubeleid noodzakelijk. Een dergelijk beleid ontbreekt momenteel, vooral ten aanzien van diffuse bronnen. We zien het als onze taak de oorzaken van het niet kunnen halen van de doelstellingen beter in beeld te brengen en dit bij de juiste partijen te adresseren.

Het rijksbeleid voor beperking van het overstromingsgevaar grote rivieren is in beweging. Verschillende lijnen van onderzoek en planvorming komen daarbij samen in het beheersgebied van Aa en Maas. Samen met de provincie zullen we de regionale belangen behartigen door onze gebiedsvisie op veiligheid in te brengen. De provincie stuurt de ruimtelijke ordening in het landelijk en stedelijk gebied binnen Noord-Brabant op hoofdlijnen. In aanvulling op het watertoetsproces voor gemeentelijke plannen is behoud en versterking van provinciaal RO-beleid gebaseerd op water als ordenend principe van wezenlijk belang.

7.1.4 Monitoring

Het waterschap beschikt over een actueel meetprogramma om beleidsdoelstellingen te kunnen toetsen.

Het waterschap volgt de effecten van het gevoerde beleid en beheer door middel van monitoring. Hiertoe beschikken we over een integraal en actueel meetnet. Met behulp van dit meetnet verzamelen we gegevens voor het evalueren en waar nodig bijstellen van het beleid (lange PDCA-cyclus). Een deel van de meetgegevens benutten we ook direct voor het operationeel beheer (korte PDCA-cyclus). Uiteraard draagt het verzamelen en verwerken van de gegevens bij tot (een toename van) onze kennis over de werking van het systeem. Hierdoor kunnen we de waterschapstaken zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren. Bovendien versterkt het onze positie als waterautoriteit.

7.1.5 Verwante belangen

Voor zover de uitoefening van de taken het toelaat, biedt het waterschap ruimte voor medegebruik van het watersysteem en de waterkeringen.

Het waterschap houdt bij het uitoefenen van zijn reguliere taken rekening met maatschappelijke belangen met betrekking tot bijvoorbeeld recreatie, verkeer, landschap en cultuurhistorie. Voor nautisch beheer en recreatief medegebruik is dit hieronder nader uitgewerkt.

Nautisch beheer

De provincie Noord-Brabant heeft in maart 1999 de waterschappen aangewezen als bevoegd gezag (nautisch beheerder) in de zin van de Scheepvaartverkeerswet. De scheepvaart in de wateren van het waterschap heeft - als gevolg van het karakter van het beheersgebied - uitsluitend betrekking op recreatievaart (met name kanovaart). Als nautisch beheerder hebben we dus de taak om dit te reguleren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor het aanbrengen van veiligheidsvoorzieningen in de waterlopen. Het aanleggen van voorzieningen als in- en uitstapplaatsen laten we over aan derden. Medegebruik van bestaande waterschapsvoorzieningen is mogelijk. Voor georganiseerde kanovaart is aan vijf waterlooptrajecten de functie kanovaart toegekend. Regulering vindt hier plaats door middel van het Verkeersbesluit vaarwegen, bebording en zonerings. Ongeorganiseerde, individuele kanovaart en roeien is toegelaten op alle wateren. Regulering vindt hier vooralsnog niet plaats.

Recreatief medegebruik

Het waterschap staat in principe positief tegenover recreatief medegebruik van gronden en wateren. Voorwaarde is dat dit geen negatieve gevolgen heeft voor objecten van het waterschap, voor bestaande functies en voor derden. Om die reden staan we alleen extensieve recreatie toe waarbij individuele recreatie wordt gereguleerd door fysieke barrières en bebording. Georganiseerd recreatief medegebruik wordt gereguleerd door middel van de keur en het Verkeersbesluit vaarwegen (zie nautisch beheer). Bij het reguliere beheer en onderhoud houden we rekening met recreatief medegebruik. Eventuele extra kosten die in dit verband worden gemaakt, komen voor onze rekening.

7.2 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 7.2: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor de overstijgende activiteiten.

	Huiswerk	Jaartal
H7.1	Vaststellen beheerplan waterkeringen	2007
H7.2	Vaststellen nieuw waterbeheersplan	2009
H7.3	Waterplannen beschikbaar voor alle gemeenten	2008

8

Maatschappelijke positionering

In de voorgaande hoofdstukken is ingegaan op de maatschappelijke doelstellingen en welke activiteiten voor het waterschap hieruit voortvloeien voor de komende periode. Dit hoofdstuk plaatst deze doelstellingen en activiteiten in de brede maatschappelijke context waarbinnen het waterschap opereert. Het in 2005 vastgestelde bestuursprogramma is hierbij leidend geweest.

8.1 Maatschappelijke ontwikkelingen

Gerelateerd aan de taakuitoefening van het waterschap signaleren we de volgende maatschappelijke ontwikkelingen:

- De vraag om ruimte neemt verder toe als gevolg van stedelijke uitbreidingen, aanleg van industrieterreinen en infrastructuur.
- Het belang van water in de maatschappij neemt toe. Zo is recentelijk een rapport van het KNMI verschenen dat de gevolgen van klimaatveranderingen voor Nederland weergeeft.
- De maatschappij vraagt in toenemende mate om transparantie van de overheden ten aanzien van taakuitoefening en de besteding van belastinggelden.
- Het verder stijgen van belastingtarieven stuit op steeds grotere maatschappelijke weerstand.
- Er ontstaat een roep om meer aandacht voor veiligheid: sociale veiligheid, terrorisme en (overstromings)rampen (New Orleans).
- De maatschappij vraagt om minder overheidsbemoeienis (deregulering).
- De maatschappij is zich steeds meer bewust van de rol die water speelt in de leefomgeving vanuit verschillende invalshoeken.

Bovenstaande ontwikkelingen vragen om:

- Creatieve oplossingen voor meervoudig ruimtegebruik.
- Een goede samenwerking tussen overheden.
- Een toenemende transparantie van het waterschap.
- Een duidelijke positionering van het waterschap als waterautoriteit.
- Het zoeken naar de beste oplossingen tegen de laagst mogelijke maatschappelijke lasten.

8.2 De waterautoriteit

Als waterautoriteit willen we niet alleen op het vlak van het waterbeheer een toegankelijke, transparante en dienstvaardige overheid zijn. Als organisatie (als zodanig) willen we ook een vanzelfsprekende en prominente plaats innemen in de maatschappij. Dat vraagt om een vooruitstrevende en maatschappelijk betrokken opstelling. Deze houding moet merkbaar zijn in de manier waarop de taakuitoefening wordt opgepakt en in de manier waarop de dienstverlening naar burgers en bedrijven gestalte krijgt.

Als water-autoriteit is het waterschap een organisatie die:

- Slagvaardig is in het op orde brengen en houden van het watersysteem (versterken van de uitvoering).
- Een coöperatieve en betrouwbare partner is (samenwerking).
- Een heldere boodschap uitdraagt (communicatie).
- Particulieren, bedrijven en mede overheden wijst op hun eigen verantwoordelijkheid ten aanzien van watersysteem en -keten en deze verantwoordelijkheid ook bij deze partijen laat.
- Op een open manier ontwikkelingen vormgeeft, verbonden met praktisch realisme (interactieve beleidsvorming).
- Kosten en opbrengsten verantwoord in evenwicht heeft (vergroten transparantie).
- Alleen handhaafbare regels hanteert en uitvoert (deregulering en vermindering van administratieve lasten).
- Maatschappelijke belangen met raakpunten aan het watersysteem serieus neemt (maatschappelijke betrokkenheid).
- Democratische keuzes maakt (besluitvorming).

In de onderstaande paragrafen gaan we nader in op deze onderdelen en de positionering van het waterschap.

8.2.1 Versterking van de uitvoering

We constateren dat de huidige uitvoering achterblijft. Dit heeft tot gevolg dat de in de vigerende water-beheersplannen gestelde doelen niet of onvoldoende zijn gehaald. Om de gestelde doelen alsnog te halen is een versterking van de uitvoering noodzakelijk. Om die reden leggen we de komende periode het accent op het uitvoeren van bestaande plannen en niet op het creëren van nieuwe.

Uitgangspunt voor de uitvoering is dat de reguliere taken, zoals het onderhouden van waterlopen en het zuiveren van afvalwater, op niveau is. In de praktijk betekent dit dat we op onderdelen een inhaal-slag moeten maken. Dit geldt bijvoorbeeld voor het wegwerken van de baggerachterstanden en het op orde krijgen van legger en beheerregisters.

De opgaven die volgen uit het bovenstaande zijn opgenomen in de themahoofdstukken.

Uit oogpunt van doelmatigheid streven we ernaar om afzonderlijke doelstellingen zoveel mogelijk gecombineerd in de vorm van gebiedsgerichte projecten uit te voeren. Hierbij werken we nauw samen met lokale partners en belangengroeperingen. Dit kan betekenen dat we ook niet-watergerelateerde doelstellingen meenemen in de uitvoering.

Deze Strategienota sluit aan bij de wens om terughoudend te zijn in het bedenken van nieuwe plannen. Uiteraard voeren we de komende periode hoe dan ook nieuwe ontwikkelingen door. Dit als gevolg van onder meer het Nationaal Bestuursakkoord Water, de Kaderrichtlijn water, de waterschapswet en de Waterwet. Genoemde ontwikkelingen vormen tevens de opmaat naar het nieuwe waterbeheersplan in 2009.

8.2.2 Samenwerken

De doelstellingen met betrekking tot een veilig en bewoonbaar beheersgebied en voldoende, schoon en natuurlijk water worden gezien als gezamenlijk maatschappelijke doelstellingen, die niet zonder samenwerking gerealiseerd kunnen worden.

We zoeken actief samenwerking met hogere overheden, gemeenten, bedrijven en particulieren. Temeer daar de maatschappelijke doelstellingen voor water sterk overlappen met de beleidsvelden ruimtelijke ordening, milieu en de gemeentelijke rioleringstaak.

Als waterautoriteit streven we ernaar alle maatregelen die nodig zijn om de doelstellingen voor waterbeheer te halen in beeld te brengen en die zo nodig bij de juiste partijen te adresseren.

Samenwerken met de overige taakhebbende partners is essentieel om de doelstellingen voor waterbeheer te realiseren. Hierbij stellen we ons meer probleemgericht dan taakgericht op, waarbij de voorkeur uitgaat naar de meest effectieve oplossing tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Op het terrein van de afvalwaterketen en het stedelijk waterbeheer werken we nauw samen met gemeenten. Gezamenlijke doelstellingen, uitgangspunten en hiermee samenhangende maatregelen leggen we vast in gemeentelijke waterplannen. We beschouwen de waterplannen als een gezamenlijk product van waterschap en gemeenten. Voor het verder terugdringen van diffuse bronnen vormen we waar mogelijk strategische allianties met collega-waterschappen en gemeenten.

8.2.3 Externe communicatie

We willen dat de verschillende doelgroepen ons kennen als een betrouwbare, transparante en ambitieuze regionale waterautoriteit. Onze doelgroepen staan positief tegenover de doelen die het waterschap nastreeft en zijn bereid medewerking te verlenen aan het realiseren hiervan (middelen en draagvlak). Hiervoor moet het waterschap een communicatieve organisatie zijn.

Allereerst luisteren we actief naar wat de omgeving van ons vraagt. Zowel op beleidsniveau als op uitvoeringsniveau. Daarnaast dragen we een heldere boodschap uit over wat we doen en waarom we dat doen. Vooral uitvoeringsprojecten lenen zich uitstekend om het belang van de taken van het waterschap kenbaar te maken aan een breed publiek.

8.2.4 Interactieve beleidsvorming

Voor een goede beleidsontwikkeling die mag rekenen op draagvlak is het van belang dat we goed op de hoogte zijn van hetgeen in de gemeenschap leeft. Wat zijn de wensen ten aanzien van de taak- uitoefening? Is de dienstverlening optimaal afgestemd op de behoefte van de samenleving? Daarbij willen burgers, bedrijven, belangenorganisaties en lokale overheden meer invloed uitoefenen op de taakuitoefening en het beleid van het waterschap.

We willen partijen in een vroegtijdig stadium interactief betrekken bij de verdere planvorming. Bijvoorbeeld op het vlak van het Gewenste Grond- en Oppervlaktewaterregiem en de implementatie van de Kaderrichtlijn water.

Zowel het Bestuursprogramma als deze Strategienota houden we jaarlijks tegen het licht. Dit om te bezien of de doelstellingen nog beantwoorden aan de maatschappelijke wensen en of de taak- uitoefening voldoende is toegesneden op de vraagstukken van het hedendaagse en toekomstige waterbeheer.

8.2.5 Vergroten transparantie

Overheidsorganisaties staan in toenemende mate onder druk om tot zichtbare resultaten te komen. (Alleen) een goede verantwoording van de bestede middelen volstaat niet meer. Het moet zichtbaar zijn dat doelstellingen daadwerkelijk worden gehaald. Dit betekent dat de doelen vooraf expliciet moeten worden benoemd. Ook vereist dit een grotere transparantie van de samenhang tussen taken, doelstellingen, activiteiten en kosten. In de combinatie van Strategienota en Voorjaarsnota proberen we deze transparantie te bieden. Hiervoor zal in 2006 een project gestart worden om deze transparantie verder te verbeteren. Onze ambitie hierbij is de doelen met ingang van 2007 volledig te integreren in de Voorjaarsnota.

Met de introductie van de basisnormen voor wateroverlast is inmiddels op een concreter niveau begonnen om helder te maken waar het waterschap onder extreme situaties voor staat. Ook de toekomstige nadere uitwerking van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregiem voor stedelijk en landelijk gebied draagt bij aan de vergroting van de transparantie. Het creëren van een dergelijke transparantie kan het maken van de juiste beleidskeuzes vergemakkelijken. Uiteraard leggen we ook verantwoording af. Dit gebeurt door de voortgang in de uitvoering - in relatie tot de doelstellingen en de toestand van de waterkeringen, het watersysteem en de afvalwaterketen - goed zichtbaar te maken.

De watermonitor die ontwikkeld is om de voortgang in de uitvoering goed zichtbaar te maken, wordt in 2006 verder geoptimaliseerd. De monitor wordt bovendien toegankelijk gemaakt voor het grote publiek.

We voeren alleen maatregelen uit waarvan de kosteneffectiviteit bewezen is. Daar waar de kosteneffectiviteit nog onduidelijk is, worden veelbelovende maatregelen uitgevoerd in de vorm van een pilot (alvorens grootschalige toepassing aan de orde is). Voor grootschalige maatregelen voeren we bij voorkeur een maatschappelijke kosten-batenanalyse uit om het algehele belang van de maatregelen op navolgbare manier in beeld te brengen.

8.2.6 Deregulering en vermindering administratieve lasten

Individuele burgers en bedrijven willen steeds minder gehinderd worden door overheidsbemoeienis. Op handen zijnde ontwikkelingen (als de nieuwe Waterwet en de VROM-vergunning) zijn sterk ingegeven door het streven naar deregulering en de één-loket gedachte. Dit heeft onherroepelijk gevolgen voor het takenpakket van het waterschap en de taakverdeling tussen de verschillende overheden. Wij willen ons hierin coöperatief opstellen.

We verwachten dat onderlinge afspraken in toenemende mate worden vastgelegd in convenanten en overeenkomsten. Het belang van vergunningverlening neemt hierdoor af. Vergunningverlening en handhaving blijven echter waardevolle instrumenten om in voorkomende gevallen adequaat te kunnen handelen. De maatschappij verwacht dat ook van het waterschap. Burgers en bedrijven hebben behoefte aan het terugdringen van de administratieve lasten als gevolg van overheidshandelen. Op rijksniveau zijn hier inmiddels de nodige verbeteracties voor opgezet.

Het waterschap zoekt in 2006 intern naar mogelijkheden voor vermindering van de administratieve lasten voor burgers en bedrijven. Digitale dienstverlening is hierbij één van de speerpunten. Verbeterpunten die hieruit voortvloeien pakken we vanaf 2007 slagvaardig op.

8.2.7 Maatschappelijke betrokkenheid

Hoe de samenleving tegen het waterschap aankijkt wordt niet alleen bepaald door de manier waarop we onze taak als overheidsorgaan uitvoeren. Ook speelt mee op welke manier mensen in brede zin het waterbeleid en de waterrijke omgeving ervaren. De volgende onderwerpen spelen daarbij in ieder geval een rol:

- Leefbaarheid van de woonomgeving, beleving van water zowel positief (zichtwater, speelwater) als negatief (verdrinkingsgevaar, stank, onkruid, ongedierte).
- De cultuurhistorische identiteit (kunstwerken, molens, verdedigingswerken, gegraven waterlopen).
- Recreatieve raakvlakken met het watersysteem (zwemmen, varen, vissen).
- Educatieve aspecten (water als onmisbaar onderdeel van onze leefwereld).

Uiteraard is deze lijst niet uitputtend.

In voorkomende situaties willen we per geval een standpunt innemen waaruit de maatschappelijke betrokkenheid blijkt. In 2007 worden hiervoor beleidskaders uitgewerkt.

8.3 Samenvatting opgaven en huiswerk

Tabel 8.3: Samenvatting van de opgaven en huiswerk voor maatschappelijke positionering.

	Opgaven	Doelrealisatie tot 2010
O8.1	Doorlichten bestuursprogramma en Strategienota op actualiteitswaarde	2007 - 2008
O8.2	Watermonitor actualiseren en toegankelijk maken voor publiek	2006
O8.3	Signaleren en benutten van kansen om administratieve lasten voor burgers en bedrijven te verminderen	2006 - 2009

	Huiswerk	Jaartal
H8.1	Uitwerken beleidskaders maatschappelijke betrokkenheid	2007

Waterschap Aa en Maas

Pettelaarpark 70
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

T: 073 615 66 66

F: 073 615 66 00

E: info@aaenmaas.nl

I: www.aaenmaas.nl

Met water in de weer

Waterschap
Aa en Maas